

בנק ישראל

הממונה על חוק חופש המידע

דוח שנתי - 2020

(מידע שוטף על בנק ישראל)

ירושלים - תמוז התשפ"א - יוני 2021

**הממונה על העמדת מידע לרשות הציבור, על טיפול בבקשות לקבלת מידע ועל יישום
הוראות חוק חופש המידע
דוח שנתי - 2020**

תוכן עניינים

2	מען לפניות הציבור :
3	יחידות הנותנות שירות לציבור
4	הנהלת בנק ישראל
5	תפקידי בנק ישראל
6	תפקידי הוועדה המוניטרית :
7	תפקידי המועצה המינהלית :
8	תפקידי ועדת הביקורת :
9	גופים המייעצים לבנק ישראל
10	חטיבת המחקר
12	מערכת נתוני אשראי
15	חטיבת השווקים
17	הפיקוח על הבנקים
26	החטיבה למידע ולסטטיסטיקה
27	חטיבת משאבי אנוש ומנהל
28	החטיבה לטכנולוגית המידע
32	אגף חשבונות
33	מחלקת מערכות תשלומים וסליקה
35	מחלקת תקשורת, הסברה וקשרי קהילה
38	ריכוז נתונים על בקשות מידע לבנק ישראל 2019-2020
39	ביצוע תקציב הבנק ¹ לשנים 2020 ו-2021
42	מאגרי מידע בבנק בהתאם לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981
43	פרסומי בנק ישראל

מען לפניות הציבור:

ת"ד 780 ירושלים 9100701
 נחלת בנימין 69, ת"ד 1604 תל-אביב 61015
 יבנה 20, ת"ד 1604 תל-אביב 61015
הממונה על העמדת מידע לרשות הציבור:
 עו"ד רונן ניסים ronen.nissim@boi.org.il

טל': 02-6552211 פקס: 02-6528805
 טל': 03-5640610 פקס: 03-5603518
 טל': 03-5640610 פקס: 03-5661110
 טל': 02-6552766 פקס: 02-6520858

אחראים על טיפול בפניות הציבור על פי חוק חופש המידע (לפי חטיבות):

חטיבת המחקר:	ד"ר עדי ברנדר	טל': 02-6552604	פקס: 02-6669604
חטיבת השווקים:	גבי דינה אליזה	טל': 02-6552330	פקס: 02-6669330
החטיבה למידע ולסטטיסטיקה:	גבי שלי רייס-בראל	טל': 02-6552512	פקס: 02-6669512
חטיבת הפיקוח על הבנקים:	גבי טל הראל	טל': 02-6552681	פקס: 02-6669617
מחלקת המטבע:	מר ליאור ליכטמן	טל': 02-6552899	פקס: 02-6552743
חטיבת משאבי אנוש ומנהל:	גבי מיטל הראל	טל': 02-6552926	פקס: 02-6669126
החטיבה לטכנולוגיית המידע:	מר גיא גרשון	טל': 02-6552227	פקס: 02-6669548
אגף חשבות:	רו"ח רעות סלע	טל': 02-6552947	פקס: 02-6669327
מחלקת מערכות תשלומים			
וסליקה:	שירי חדש	טל': 02-6552800	פקס: 02-66693924
הביקורת הפנימית:	רו"ח שי רוזנשטוק	טל': 02-6552977	פקס: 02-6552163
המחלקה המשפטית:	עו"ד רונן ניסים	טל': 02-6552766	פקס: 02-6520858
מערכת נתוני אשראי:	רו"ח טלעת אבוליל	טל': 03-5640701	פקס: 02-6669193

יחידות הנותנות שירות לציבור

שם היחידה:	אמצעי יצירת קשר א'	אמצעי יצירת קשר ב'
היחידה לפניות הציבור בפקיח על הבנקים:	טל: 02-6552680	פקס: 02-6669077
דוברות והסברה כלכלית:	טל: 02-6552713	פקס: 02-6669776
נציבות תלונות הציבור של בנק ישראל	טל: 02-6552977	פקס: 02-6552163 טופס פנייה מקוון נמצא באתר הבנק
פניות בנושא מידע וסטטיסטיקה כלכלית	דוא"ל: statistics@boi.org.il	
מידע על חשבונות מוגבלים:	בטלמסר: 02-373-1000 באינטרנט:	http://www.bankisrael.org.il/publheb/dataheb.htm
הפיקוח על הבנקים תחום יחסי בנק לקוח מידע והדרכה ללקוחות הבנקים:	http://www.bankisrael.org.il/deptdata/pikuah/publ_inq/pniyot.php	באינטרנט:
מערכת נתוני אשראי – קבלת מידע וביצוע פעולות	באינטרנט: Creditdata.org.il	מוקד טלפוני: *6194 077-6093720
מידע בנושא מערך התשלומים והסליקה	דוא"ל: infops@boi.org.il	
מדור מלוות מדינה המדינה באגף החשבות:	טל: 02-6552121	פקס: 02-6669499
מידע על זכויות מלוות חובה	באינטרנט: https://app.boi.gov.il/wad/	
רח' בנק ישראל 1 קבלת קהל: ימים א'-ה' בין השעות 09:00-13:00		
קופות בנק ישראל:	טל: 02-6552847	פקס: 02-6552036
רח' קפלן 2 ירושלים קבלת קהל: ימים א'-ה' בין השעות 08:00-13:00		
מענה קולי בנושא שיערים יציגים: מכל מקום בארץ במחיר שיחה מקומית	טל: 02-373-2000	
מרכז מבקרים לימודי:	טל: 02-6552828	פקס: 02-6552858
מרכז המבקרים פתוח בימים א-ה, למעט ערבי חגים וחגים, בין השעות 09:00-16:00. הסיורים במרכז ללא עלות, אך טעונים תיאום מראש בטלפון או בדוא"ל: mevakrim@boi.org.il. למידע נוסף: http://www.boi.org.il/he/education/visitorscenter/pages/default.aspx הערה: בשל השיפוץ בבניין הבנק, מרכז המבקרים העתיק את פעילותו לתל אביב. ניתן לתאם ביקורים וימי עיון עם צוות המרכז; ההרצאות תינתנה או בבניין הבנק בתל אביב או אצל המזמין.		
אתר בנק ישראל באינטרנט: www.bankisrael.org.il מקומות בהם ניתן לעיין בהנחיות בנק ישראל לפי חוק חופש המידע ספריית בנק ישראל קריית המדע 3 (הר החוצבים), ירושלים טל': 02-6552720		

הנהלת בנק ישראל

(נכון ליוני 2021)

חברי הנהלת הבנק

פרופ' אמיר ירון - נגיד בנק ישראל

אנדרו אביר – המשנה לנגיד

שולמית גרי – מנכ"לית

יאיר אבידן - המפקח על הבנקים

פרופ' מישל סטרבצ'ינסקי - מנהל חטיבת המחקר

דר' איל רוזן – מנהל החטיבה למידע ולסטטיסטיקה

ליאור ג'ורג'י – מנהל החטיבה לטכנולוגית המידע

רון קופמן – מנהל חטיבת משאבי אנוש ומינהל

עו"ד טידה שמיר- היועצת המשפטית, מנהלת המחלקה המשפטית

רו"ח שי רוזנשטוק - המבקר הפנימי ונציב תלונות הציבור

עודד סלומי – מנהל מחלקת מערכות תשלומים וסליקה

נורית פלטר-איתן – מנהלת מחלקת תקשורת, הסברה וקשרי קהילה

מטה הנגיד

דר' גולן בניטה - ראש המטה לנגיד

אסתי שורץ – מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית

תפקידי בנק ישראל

לאחר קום המדינה נדונה במשרד האוצר שאלת הקמתו של בנק מרכזי, שכינויו אז – הבנק הממלכתי. בלחץ המאורעות נדחה הדבר, אך הצורך המיידי לבעיית הנפקת מטבע של המדינה הצעירה זירז את חקיקת "פקודת שטרי בנק, תש"ח-1948". הפקודה הסדירה את הסמכות להנפיק שטרי כסף באמנה בין הממשלה ו"בנק אנגלו-פלשתינה" – לימים "בנק לאומי לישראל".

חוק בנק ישראל התשי"ד-1954 אושר בכנסת ב-24 באוגוסט 1954, ונכנס לתוקפו ב-1 בדצמבר של אותה שנה. עם הקמת בנק ישראל הועברו אליו מחלקת ההוצאה מ"בנק לאומי לישראל" ויחידת המפקח על הבנקים ממשרד האוצר. הפיקוח על מטבע חוץ הועבר לבנק ישראל בשנת 1978.

בשנת 2010 אושר בכנסת חוק בנק ישראל החדש (חוק בנק ישראל, התש"ע-2010), והוא נכנס לתוקפו ב-1 ביוני 2010. על פי החוק החדש, מטרות הבנק הן:

1. לשמור על יציבות מחירים, וזאת כמטרה מרכזית;
2. לתמוך במטרות אחרות של המדיניות הכלכלית של הממשלה, במיוחד צמיחה, תעסוקה וצמצום פערים חברתיים, בתנאי שלדעת הועדה לא תהיה בכך פגיעה בהשגת יציבות המחירים לאורך זמן; לעניין זה, "יציבות מחירים לאורך זמן" – מצב שבו צופה הוועדה, על בסיס המדיניות המוניטרית שקבעה, ששיעור האינפלציה יהיה בתחום יציבות המחירים ... בתוך תקופה שלא תעלה על שנתיים;
3. לתמוך ביציבותה של המערכת הפיננסית ובפעילותה הסדירה.

החוק מגדיר גם את תפקידי הבנק:

1. לנהל את המדיניות המוניטרית;
2. להחזיק את יתרות מטבע החוץ של המדינה ולנהלן;
3. לתמוך בפעילות הסדירה של שוק מטבע החוץ בישראל;
4. לשמש בנקאי של הממשלה;
5. להסדיר את מערכות התשלומים והסליקה במשק, במטרה להבטיח את יעילותן ויציבותן;
6. להנפיק מטבע, להסדיר את מערכת המזומנים במשק ולכוונה;
7. לקיים את הפיקוח וההסדרה של מערכת הבנקאות על פי סמכויותיו לפי חוקי הבנקאות ולפי כל דין אחר;
8. להקים ולנהל מאגר נתוני אשראי ולבצע פיקוח ואסדרה של מערך השיתוף בנתוני אשראי.

מספר עובדים בבנק ישראל כיום 932.

852 משרות (מלאות מצטברות, נכון ליוני 2021).

נגיד בנק ישראל

חוק בנק ישראל מדגיש את עצמאותו של הבנק. בהתאם, מתמנה נגיד בנק ישראל בידי נשיא המדינה, על פי המלצת הממשלה, לתקופת כהונה של חמש שנים.

הנגיד מופקד על ניהולו של בנק ישראל, ומכהן גם כיושב ראש הוועדה המוניתרית וכחבר במועצה המנהלית.

הנגיד משמש, על פי החוק, גם יועץ לממשלה בעניינים כלכליים, ולפיכך הוא משתתף בישיבות ועדת השרים לענייני כלכלה ובדיוניה הכלכליים החשובים של הממשלה.

הוועדה המוניתרית

הוועדה המוניתרית הוקמה על פי חוק בנק ישראל, התש"ע-2010.

הוועדה המוניתרית מונה, על פי החוק, שישה חברים: הנגיד, המשנה לנגיד, עובד הבנק שמונה על ידי הנגיד ושלושה חברים מקרב הציבור.

חברי הוועדה בשנת 2020: פרופ' אמיר ירון - הנגיד; מר אנדרו אביר - המשנה לנגיד (עד ל-9 בפברואר 2020 כיהן כמנהל חטיבת השווקים וחבר הוועדה המוניתרית); פרופ' מישל סטרבצ'ינסקי - מנהל חטיבת המחקר (החל מ-17 בפברואר 2020); פרופ' ראובן גרונאו - חבר הוועדה מקרב הציבור; פרופ' משה חזן - חבר הוועדה מקרב הציבור; פרופ' צבי הרקוביץ - חבר הוועדה מקרב הציבור.

תפקידי הוועדה המוניתרית:

1. לקבוע את המדיניות להשגת מטרות הבנק, ובכלל זה את המדיניות המוניתרית;
2. לעקוב אחר ביצועה של המדיניות שנקבעה, לבחון מפעם לפעם, את ההתפתחויות המוניתריות והכלכליות ואת ההתקדמות להשגת יעדי המדיניות, ולדון בנושאים אחרים הקשורים לכך;
3. להחליט על הפעולות לפי חוק בנק ישראל, התש"ע-2010, שעל הבנק לנקוט כדי להשיג את מטרות הבנק; החלטת הוועדה על שיעור הריבית הנקבעת לצורכי המדיניות המוניתרית (להלן - שיעור הריבית) תהיה לתקופה נקובה, ובתום התקופה תחליט הוועדה אם לשנות את שיעור הריבית או להשאירו לתקופה נקובה נוספת.
4. כל תפקיד אחר שהוטל עליה בחוק בנק ישראל, התש"ע-2010, לרבות בעניינים אלה: קבלת פיקדונות ומתן אשראי כאמור בסעיף 36(3) עד (5) לחוק, מתן הוראות בדבר החזקת נכסים נזילים כאמור בסעיף 38, ניהול יתרות מטבע חוץ כאמור בסעיף 40, והתערבות במסחר בשוק מטבע החוץ כאמור בסעיף 53.

המועצה המינהלית

המועצה המינהלית הוקמה על פי חוק בנק ישראל, התש"ע-2010.

המועצה המינהלית מונה, על פי חוק, שבעה חברים: הנגיד, המשנה לנגיד וחמישה חברים מקרב הציבור.

חברי המועצה בשנת 2020: פרופ' יהושע שמר – יושב ראש המועצה; גב' סגי איתן – חברה מקרב הציבור; פרופ' אמיר ירון – הנגיד; מר נעים נג'אר – חבר מקרב הציבור; מר אנדרו אביר – המשנה לנגיד; פרופ' שרון רבין מרגליות – חברה מקרב הציבור (החל מ- 23 ביולי 2020); מר מוטי בסר – חבר מקרב הציבור (החל מ- 23 ביולי 2020).

תפקידי המועצה המינהלית:

1. לפקח על ההתנהלות התקינה והיעילה של הבנק.
2. לדון בתכנית העבודה השנתית של הבנק.
3. לאשר את התקציב השנתי לפעילות המנהלית של הבנק.
4. לאשר את הדוח הכספי השנתי של הבנק.
5. לאשר את תנאי השכר של עובדי הבנק והשינויים שיחולו בהם, לרבות התנאים הנלווים, וכן את מבנה השכר בבנק.
6. למנות לבנק מבקר פנימי, לפי הצעת ועדת הביקורת; המועצה מוסמכת להפסיק את כהונת המבקר הפנימי לפי סעיף 12(א)(3) לחוק הביקורת הפנימית.
7. לדון ולהחליט בהמלצות של ועדת הביקורת.
8. למנות צוות לתיקון ליקויים כמשמעותו בסעיף 21א(ב) לחוק מבקר המדינה; בראש הצוות לתיקון הליקויים יעמוד הנגיד.
9. למנות רואה חשבון מבקר חיצוני לבנק ולסיים את העסקתו.
10. למלא כל תפקיד אחר שהוטל עליה בחוק.

ועדת הביקורת

ועדת הביקורת הוקמה על פי חוק בנק ישראל, התש"ע-2010.

חברי ועדת הביקורת מתמנים, על פי חוק, על ידי המועצה המינהלית מבין חבריה שמקרב הציבור ומספר חבריה אינו יכול לפחות משלושה. יו"ר המועצה אינו יכול להימנות על חברי הוועדה.

חברי ועדת הביקורת בשנת 2020: מר נעים נג'אר - יו"ר הוועדה; גב' סגי איתן; פרופ' שרון רבין מרגליות; מר מוטי בסר.

עד למינוי ועדת הביקורת בתאריך 3 באוגוסט 2020, פעלה הוועדה לענייני ביקורת שחבריה: מר נעים נג'אר- יו"ר הוועדה; גב' סגי איתן.

תפקידי ועדת הביקורת:

1. להמליץ למועצה, לאחר התייעצות עם הנגיד, על מועמד לתפקיד המבקר הפנימי של הבנק.
2. לדון בתוכנית העבודה השנתית של המבקר הפנימי, ולהמליץ למועצה על התקציב ותקן כוח האדם הנכון לביצועה.
3. לאשר חריגה, מטעמים שיירשמו, מהחובה שחלה על הנגיד, המשנה לנגיד וחברי הוועדה המוניטרית מתוקף סעיף 11(ב)(5) ו-17 לחוק בנק ישראל, התשי"ע-2010, בעניין החזקת ניירות ערך.
4. לעמוד על ליקויים בניהול הבנק ולהציע למועצה דרכים לתיקונם. לשם כך תדון הוועדה בין השאר:

בדוחות הביקורת של המבקר הפנימי של הבנק;

בדוחות הביקורת של מבקר המדינה;

בדוחות רואה החשבון המבקר של הבנק;

בנושאים שיובאו לפניו על-ידי המועצה המינהלית או הנגיד.

דיון כאמור יתקיים בהתייעצות, בין השאר, עם המבקר הפנימי או עם רואה החשבון המבקר, לפי העניין.

גופים המייעצים לבנק ישראל

לצד הגופים הפועלים בתוך הבנק, מסייעות לפעולות הבנק מספר ועדות ציבוריות בנושאים שונים:

הוועדה לתכנון שטרי כסף, מעות ומטבעות זיכרון - ממונה בידי נגיד בנק ישראל, ומייעצת לו בענייני עיצוב השטרות והמטבעות. חבריה הם מומחים מתחומי המשפט, הארכיאולוגיה, הנומיסמטיקה, העיצוב, האדריכלות, ההיסטוריה, העיתונות ועוד.

ועדה מייעצת לענייני בנקאות - ממונה ע"י נגיד בנק ישראל ע"מ לייעץ לו ולמפקח על הבנקים בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות. הועדה מורכבת מחברים שהנגיד ממנה, ובדרך-כלל בין חבריה נציגי התאגידים הבנקאיים. בוועדה חברים נציג של משרד האוצר, ולעניין חוק הבנקאות (שירות ללקוח) - נציג לקוחות שממנה שר האוצר. דיוניה של הוועדה או של ועדת משנה שלה סודיים.

ועדת רישיונות - משמשת כוועדה מייעצת לענייני רישוי בנקאי ומונה חמישה חברים, מבין חברי הוועדה המייעצת לענייני בנקאות שאותם ממנה הנגיד, ושאינם נציגי התאגידים הבנקאיים. הנגיד רשאי, לפי שיקול דעתו, ולאחר התייעצות בוועדת רישיונות, לתת לחברה שהתאגדה בישראל, רישיון בנק ולתאגיד חוץ הרשום בישראל, שהוא בנק במדינת חוץ – רישיון בנק חוץ.

ועדה מייעצת לממונה על שיתוף בנתוני אשראי - בהתאם לסעיף 70 לחוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016 נגיד בנק ישראל הוסמך למנות ועדה שתפקידה לייעץ לממונה על שיתוף בנתוני אשראי בבואו לתת הוראות מתוקף סמכותו ללשכות אשראי, ללשכות מידע על עוסקים, למקורות מידע, למשתמשים בנתוני אשראי ולמיופי כוח בתמורה. הפרוטוקולים של דיוני הוועדה מפורסמים לציבור באתר מערכת נתוני האשראי.

הרכב הוועדה כפי שנקבע בחוק נתוני אשראי מבוסס על שמונה חברים ובהם לפחות ארבע נשים, לפי ההרכב הבא: משפטן עובד מדינה, עובד משרד האוצר, מומחה בהגנה על הפרטיות, שני אנשי משק וכלכלה או חברי סגל אקדמי בכיר, שני בעלי ניסיון בתחום החינוך הפיננסי או בפעילות חברתית בתחום זה ומומחה באבטחת מידע או בטכנולוגיות המידע.

חטיבת המחקר

תפקידי חטיבת המחקר בשנת 2020

תפקידה המרכזי של חטיבת המחקר בבנק הוא סיוע לנגיד ולוועדה המוניתרית בעיצוב המדיניות המוניתרית ובניטור היציבות הפיננסית, ולנגיד במילוי תפקידו כיועץ הכלכלי לממשלה. חוקרי החטיבה עוסקים בקשת רחבה של תחומים: מדיניות מוניתרית, שוק ההון, יציבות פיננסית, התחרות במערכת הפיננסית, הפירון במשק, תקציב הממשלה ומדיניותה הכלכלית, מאזן התשלומים, המחירים, עוני ומדיניות חברתית, ההשקעות בתשתית, שוק העבודה ועוד. עיקר המאמץ במהלך השנה התמקד בהתמודדות עם משבר הקורונה. מעבר לכך, בתכנית העבודה קיבלו היציבות הפיננסית, שדרוג הכלים לתמיכה במדיניות המוניתרית ותחומי החשיבה האסטרטגית במדיניות הממשלה והצמיחה הכלכלית מיקום גבוה בסדר העדיפויות. הניתוחים השוטפים והמחקר הכלכלי מתנהלים בשלושה אפיקים עיקריים:

(1) **מעקב אחר ההתפתחויות השוטפות במשק וניתוחן** - הכנת חומר לתמיכה בהחלטות על כלי המדיניות המוניתרית וסיוע לוועדה המוניתרית בהכנה של דוחות המדיניות המוניתרית. תוצאות המעקב אחרי ההתפתחויות במשק וניתוחן מתפרסמות, בעיקר בדוחות השנתיים של בנק ישראל, המוגשים לממשלה ולכנסת על פי חוק בנק ישראל. בנוסף, החטיבה מפרסמת סקירות פסקליות המנתחות את ההתפתחויות בתקציב המדינה ופעמיים בשנה לקט מחקרים וניתוחים של סוגיות מדיניות כלכלית. כמו כן מפרסמת החטיבה בסיוע חטיבות אחרות בבנק (הפיקוח על הבנקים, השווקים, חטיבת מידע וסטטיסטיקה, ומערכות התשלומים והסליקה) פעמיים בשנה דוח יציבות פיננסית בו מנותחים הסיכונים העיקריים הנשקפים למערכת הפיננסית. מדי רבעון מפרסמת חטיבת המחקר תחזית להתפתחויות המקרו-כלכליות במשק ואחת לחודש היא מפרסמת את המדד המשולב למצב המשק שמטרתו לעקוב אחר הפעילות הריאלית. לאור משבר הקורונה בשנת 2020 החטיבה פרסמה הערכות ותחזיות על המשק גם מחוץ למועדים הקבועים.

(2) **הצעות למדיניות כלכלית** - כלכלני החטיבה נוטלים חלק בגיבוש המדיניות הכלכלית, כולל תרומה לעיצוב המדיניות המוניתרית והפעלתה, ובהכנת תחזיות לטווח הביניים וניתוח רב-שנתי של תקציב הממשלה – המתפרסמים בדו"חות השוטפים, בפרסומים מיוחדים ובדו"ח בנק ישראל. ביחס לנושאים שעמדו על סדר היום הציבורי ב-2020 קיבלו הנושאים שקשורים להתמודדות עם משבר הקורונה בתחומי המדיניות המוניתרית, הסיוע לעמידות הפיננסית של העסקים ומשקי הבית, והייעוץ לממשלה לגבי צעדי המדיניות התקציבית, התייחסות מיוחדת בעבודת החטיבה. נוסף על עבודת המחקר והמדיניות משתתפים חברי החטיבה בוועדות ציבוריות וצוותים בין-משרדיים. דוגמאות לכך מהשנה האחרונה הן הצוות הבין-משרדי בוועדת היישום של החוק להגברת התחרות בשוק האשראי, הוועדה לקידום הפירון בענפי השירותים, הוועדה המייעצת לחשבונות לאומיים, הוועדה לריבית פיגורים, הוועדות המייעצות ללמ"ס בנושאי מחירים וסקר הוצאות משקי הבית, צוות ההכלה הפיננסית, צוותי העבודה הממשלתיים שפעלו בעת משבר הקורונה וועדת ההיגוי של הוועדה ליציבות פיננסית.

כלכלני החטיבה משתתפים גם מדי שנה בפורומים כלכליים כגון כנס אלי הורביץ או פורומים במסגרת ה-OECD. כן בוחנים כלכלני החטיבה הצעות מדיניות של גופים אחרים במשק לשם קביעת עמדתו של בנק ישראל לגבי הצעות אלו. חוקרי החטיבה שוקדים גם על פיתוחם של מודלים מקרו-אקונומטריים המשמשים את הבנק בדיונים על המדיניות המוניתרית.

(3) **מחקר בסיסי** - כלכלני החטיבה חוקרים סוגיות שונות בכלכלת ישראל. מחקרים אלו מתפרסמים באופן שוטף בסדרות "מאמרים לדיון" ו"ניירות תקופתיים", בכתב העת "סקר בנק ישראל" ובכתב עת בינלאומי, ה- Israel Economic Review. חלק מהעבודות מפורסמות בכתבי עת נוספים בארץ, כגון הרבעון לכלכלה, ובכתבי עת בחו"ל. ניתוח מחקרי של סוגיות שונות מופיע גם בלקטים החצי-שנתיים שמפרסמת החטיבה. כמו-כן מארגנת החטיבה כנסים מקצועיים בהשתתפות חוקרי החטיבה וכלכלנים וחוקרים מהארץ ומהעולם. כלכלני החטיבה משתתפים גם בכנסים מקצועיים בינלאומיים בנושאים הקשורים לתחומי פעילותם.

מערכת נתוני אשראי

בהתאם לחוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016 (לעיל ולהלן - החוק), קיבל בנק ישראל את הסמכויות הרגולטוריות להקים מערכת לשיתוף בנתוני אשראי.

הניסיון בעולם מעיד שמדינות רבות מקיימות ומתחזקות מערכות לשיתוף בנתוני אשראי במטרה לתמוך בשוק אשראי תחרותי וכך לקדם את טובת הפרט ואת טובת המשק בכללותו. מערכת לשיתוף בנתוני אשראי תורמת להרחבת מקורות האשראי, להגברת זמינותם למשקי הבית, לעידוד השיפור בתנאי האשראי, לצמצום אי-השוויון במשק, לניהול מיטבי של סיכונים מערכתיים ויציבותיים, ואף להפחתת השיעורים של חדלות פירעון.

החל מה-12.4.2019 בנק ישראל מפעיל מערכת נתוני אשראי (להלן - מערכת) בהתאם לדרישות החוק - במסגרת הפעלתה של המערכת, בנק ישראל אוסף נתוני אשראי ממקורות מידע שונים, מחזיק אותם במאגר מידע מרכזי ומוסר אותם ללקוחות עצמם, וכן ללשכות האשראי ודרכן גם לנותני האשראי. על פי החוק, המידע שבמערכת נועד לשמש למטרות הבאות:

1. הגברת התחרות בשוק האשראי הקמעונאי;
2. הרחבת הנגישות לאשראי;
3. צמצום ההפליה במתן אשראי והפערים הכלכליים;
4. יצירת בסיס מידע לא מזוהה שישמש את בנק ישראל לשם ביצוע תפקידיו.

במסגרת הפיקוח על המערכת ולצורך תפעולה השוטף, מונו בהתאם לחוק שלושה בעלי תפקידים בבנק ישראל כמפורט להלן:

הממונה על שיתוף נתוני אשראי (להלן – הממונה) – הממונה על שיתוף בנתוני אשראי שמונה על פי סעיף 66 לחוק, אחראי לשיתוף בנתוני אשראי ונדרש לפעול לשם אבטחת המידע, ההגנה על פרטיות הלקוחות ושמירה על עניינם של הלקוחות ושל המשתמשים בנתוני אשראי. הממונה אחראי על הפעילות הבאות: (1) מתן רישיונות ללשכות האשראי ועריכת פיקוח ובקרה על פעולתן, (2) פיקוח ובקרה על פעולתם לפי חוק זה של מקורות המידע, של המשתמשים בנתוני אשראי ושל מיופי כוח בתמורה, (3) בירור תלונות ופניות ציבור וקביעת תהליך לבירורן, (4) מתן הנחיות למנהלת המאגר לגבי פעולות בהתייחס למידע שקיים במאגר. לצד הממונה פועלת ועדה מייעצת בת 8 חברים, שנועדה לייעץ לו בדבר פרסום הוראות למקורות המידע, ללשכות האשראי ולמשתמשים בנתוני אשראי.

פעילות הממונה להבניית תהליכים וגיבוש הוראות לאסדרת השוק בשנה הראשונה לפעילות המאגר כללה:

1. ביצוע תהליכי רישוי ביחס ללשכות אשראי. בהתאם לפרק ד' בחוק הגדיר הממונה תהליכים ועקרונות למתן רישיון ללשכות אשראי, לרבות מנגנון לקביעת גובה הערובה הנדרש מהן כחלק ממתן הרישיון.
2. ניהול מרשמים ביחס ליתר הגופים הפועלים מערכת נתוני אשראי, בכלל זה: מקורות המידע השונים, מיופי הכוח בתמורה והמשתמשים בנתוני אשראי. מידע בדבר הגופים שאושרו בתהליכי רישוי ורישום מפורסם במרשמים שמנהל הממונה על פי סעיף 67 לחוק ופתוחים לעיון הציבור באתר המערכת בכתובת: www.creditdata.org.il תחת הלשונית "משתתפי המערכת".

3. קביעת הוראות דיווח למקורות המידע השונים באשר לאופן העברת המידע למאגר, נתוני האשראי שיועברו, הבקורות להבטחת דיוק ומהימנות המידע, לרבות גיבוש תהליך לאישור גופים נוספים כמקורות מידע למאגר ;
4. גיבוש כללים, תקנות וצווים בנושאים שונים שנדרשו על פי חוק, זאת, בתאום עם משרד המשפטים, משרד האוצר ובאישור ועדת הכלכלה, ככל שנדרש לפי החוק. בנוסף, מפרסם הממונה הוראות (רגולציה) למשתתפי מערכת נתוני אשראי בהתאם לסמכותו לפי סעיף 68 לחוק וזאת לאחר שקיים את חובת ההיוועצות הנדרשת עם הוועדה המייעצת שמונתה לעניין זה לפי החוק. כן, מפורסמות, מעת לעת, על ידי הממונה קובצי שאלות ותשובות בנוגע להוראות החוק והאסדרה ;
5. פעולות פיקוח ואכיפה בנושאים השונים שבאחריות הממונה, לרבות, בחינת עמידת הגופים בכללים, בתקנות, בצווים ובהוראות הרגולציה שנקבעו על ידי הממונה ;
6. קביעת מתודולוגיה להתממת נתוני אשראי, המבוססת על תקנים מקובלים בעולם, זאת, לצורך הנגשת מידע לא מזוהה לצורכי פיתוח מודלי דירוג סטטיסטיים על ידי לשכות האשראי, וכן, לשימושי בנק ישראל לצורך מילוי תפקידיו השונים על פי החוק ;
7. גיבוש תהליכי עבודה ודיווחים לצורך בקרה אחר איכות המידע המתקבל ממקורות המידע השונים, וכן ביחס לתקינות תהליכי מסירת המידע למשתמשים השונים ;
8. הקמת מערך לטיפול בפניות הציבור ובתלונות, לרבות הכשרת עובדים, בניית הליכי עבודה וממשקי קשר עם הגורמים המטפלים בפניות ציבור אצל הגופים המדווחים למאגר ובבנק ישראל.

מנהלת המאגר – האחראית על ניהול ותפעול המאגר על היבטיו השונים בהתאם לחוק, ולהנחיות הממונה. מנהלת המאגר מונתה לפי סעיף 17 לחוק ופועלת בתחומי אחריות השונים, ובכלל זה, בהתאם לקבוע בכללי נתוני אשראי (אבטחת מידע), התשע"ו-2018, לרבות :

1. תכנון, עיצוב והקמת המערך הטכנולוגי של מערכת נתוני אשראי בהתאם לדרישות החוק ובסטנדרטים טכנולוגיים מתקדמים, תוך מתן מענה מיטבי לצמצום סיכוני הגנת המידע והפרטיות של הלקוחות, וזאת בהתייעצות עם הרשות להגנת הפרטיות ומערך הסייבר הלאומי ;
2. ניהול, בקרה ותפעול שוטף של המאגר ומערכת נתוני אשראי, בין היתר : תפעול תהליכי הקלט של המידע המדווח והפעלת בקורות על איכותו, העברת מידע ללשכות באמצעות ממשקי תקשורת מאובטחים, תפעול ותחזוקה של המערכות הטכנולוגיות התומכות במתן השירותים לציבור ;
3. קביעת סדרי ניהול, אמצעי האבטחה הפיזית והלוגית והרשאות גישה למערכת ולמידע רגיש וביצוע מעקב ובקרה שוטפת אחר עמידה בדרישות אלה ;
4. ביצוע מבדקי חדירה וסקרי סיכוני פרטיות באופן עיתי ושוטף, הדרכות עיתיות לעובדים ולספקים ועדכון הערכת איומי הייחוס. פעילות זאת מתבצעת בהתייעצות ובתיאום עם הממונה על הגנת הפרטיות, הממונה על שיתוף בנתוני אשראי, מנהל הסייבר של בנק ישראל וגורמים חיצוניים ;
5. מימוש והפעלה באופן שוטף של תהליך להתממת נתונים לצורכי פיתוח מודלים על ידי לשכות האשראי ולצרכי המחקר של בנק ישראל, בהתאם להנחיות הממונה על שיתוף בנתוני אשראי ודרישות החוק ;
6. ניהול ותפעול באופן שוטף של המערך הטכנולוגי הכולל, לרבות ניהול אתרי המחשב ואתרי המשתמשים, ניהול גרסאות, תיקוני תקלות, שדרוגים, שיפורים והתאמות לתמיכה בצרכים העסקיים ויישום מדיניות המשכיות עסקית.

הממונה על הגנת הפרטיות – בהתאם להגדרת תפקידו בסעיף 18(ב) לחוק, גורם מייעץ לממונה ולמנהל המאגר בכל הקשור להגנה על המידע במאגר וליישום חוק הגנת הפרטיות וחוק נתוני אזרחי, אחראי להדרכת העוסקים בתפעול המאגר בקשר להגנה על הפרטיות, ודיווח לנגיד על סיכונים וכשלים בקשר להגנת הפרטיות. להלן פירוט עיקרי תפקידיו :

1. ייעוץ שוטף למנהלת המאגר בנושא יישום הוראות חוק הגנת הפרטיות והנחיות רשם מאגרי המידע. הגדרת מידע כמידע לא מזוהה מטופלת על ידי הממונה ומעורבות הממונה על הגנת הפרטיות בתהליך זה מתבצעת מולו ;
2. ייעוץ ליחידת פניות הציבור של הממונה בנוגע לבירור תלונות ציבור בעניין פגיעה בפרטיות ;
3. ייעוץ למנהלת המאגר בנוגע לבדיקות ולביצוע סקרים לאיתור סיכונים לפגיעה בפרטיות לקוחות ;
4. גיבוש (בשיתוף מנהלת המאגר) תכנית הדרכה בקשר להגנה על הפרטיות ;
5. דיווח לנגיד, כנדרש בסעיף 18(ב)(5) לחוק, על סיכונים וכשלים שאיתור בקשר להגנת הפרטיות במאגר ופעולות שיש לנקוט בקשר לכך.
6. בהתאם לאמור בסעיף 18(ג) לחוק, הממונה על הגנת הפרטיות מנהל את סיכון הגנת הפרטיות בבנק ישראל בכללותו. זאת, בנוסף לאחריותו כמפורט לעיל.

חטיבת השווקים

תפקידי חטיבת השווקים הם כדלקמן:

א. יישום המדיניות המוניטארית של הבנק ומדיניות שער החליפין

המדיניות המוניטארית אותה קובע בנק ישראל מיושמת על ידי חטיבת השווקים באמצעות מגוון של כלים מוניטריים - מכרזים מוניטריים מול התאגידים הבנקאיים (הלוואות או פיקדונות לפי הצורך), חלון אשראי וחלון פיקדונות, מכרזי מק"ם ומכרזי ריפו - וכן באמצעות פעילות בעת הצורך במסחר במק"ם ובאג"ח בבורסה לניירות ערך:

מכרזי פיקדונות ו/או הלוואות ל/מהבנקים - אלה משמשים כלי מדיניות עיקרי, בזכות הדיוק והמהירות המאפיינים את השפעתם. באמצעותם יכול בנק ישראל לספק את הביקוש לבסיס הכסף וכך ליישם את הריבית שקבע. המכרזים המוניטריים המוצעים לבנקים הם לתקופות קצובות של יום, שבוע וחודש. כנגד הלוואות מוניטריות מעמידים הבנקים ביטחונות לרבות אג"ח ממשלתיות ומק"ם.

בנוסף, בנק ישראל מעמיד לרשות התאגידים הבנקאיים **חלון להלוואות מוניטריות (כנגד ביטחונות) ולפיקדונות מוניטריים** בפער של 0.1 אחוז מעל/מתחת לריבית בנק ישראל, בהתאמה. הלוואות ופיקדונות אלו הם ליום אחד ונפרעים אוטומטית ביום העסקים הבא.

מילווה קצר מועד (מק"ם) - זהו נייר ערך אותו מנפיק בנק ישראל לתקופות קצרות (עד שנה) כדי להשפיע על בסיס הכסף ועל הריבית בשוק הכספים. מבחינת ההשפעה על בסיס הכסף מכשיר זה דומה למכרזי הפיקדונות לבנקים. מק"ם מונפק לציבור הרחב, תשואתו נקבעת על פי המסחר בבורסה, כך שהיא מבטאת את ציפיות הציבור לאינפלציה בעתיד ולשינויים במדיניות המוניטארית. מידע זה מהשווקים מסייע לבנק ישראל בתכנון צעדיו המוניטריים.

ביצוע מדיניות שער החליפין

המסחר במטבע חוץ מתנהל בין הבנקים לבין הלקוחות ובין הבנקים לבין עצמם. בכל יום עסקים במטבע חוץ מפרסם בנק ישראל את שערי החליפין היציגים של השקל מול מטבעות זרים.

שערים יציגים אלה מבוססים על השערים השוררים בשוק בעת קביעתם. ראוי לציין, כי השער היציג אותו מפרסם בנק ישראל הוא אינדיקטור לשער החליפין השורר במשק, אך אין לו מעמד מחייב על פי דין. לפיכך רשאים צדדים בעסקאות הצמודות למטבע חוץ לבצען בכל שער חליפין המוסכם ביניהם.

במהלך שנת 2020, במסגרת יישום המדיניות המוניטארית, ביצע בנק ישראל רכישות מט"ח, זאת בשל היחלשות הדולר מול השקל. היקף רכישות זה, היה גבוה בהשוואה לשנים קודמות.

ב. ניהול יתרות המט"ח של מדינת ישראל

יתרות מטבע החוץ נחוצות כדי לספק נזילות במט"ח בעת הצורך, בין היתר כדי לממן את פירעון החוב, והוצאות חריגות של הממשלה על יבוא בשעת חירום, לאספקת נזילות בעטיו של משבר פיננסי או למכירת מטבע חוץ בעת הצורך, במסגרת ניהול המדיניות המוניטארית. לרמה נאותה של היתרות נודעת חשיבות גם מבחינת מעמדו הבינלאומי של המשק. בניהול היתרות נוקט בנק ישראל, בדומה לבנקים מרכזיים אחרים, גישה זהירה, המכוונת לשלושה יעדים: שמירה על כוח הקנייה של יתרות מטבע החוץ; שמירה על רמת נזילות גבוהה והשגת תשואה נאותה על ההשקעות, כל עוד אין הדבר פוגע בהשגת היעדים הקודמים. לפיכך

מושקעות היתרות בעיקר בנכסים סחירים בעלי אופק השקעה ממוצע קצר יחסית ובעלי סיכון אשראי נמוך, והכל בכפוף לחוק בנק ישראל ובהתאם לקווים המנחים למדיניות ההשקעה של היתרות אותם מתווה הוועדה המוניתרית.

ההרכב המטבעי של היתרות ורמתן הרצויה נקבעים בהתאם לכללי מדיניות שנגזרים מתפקידיהן של היתרות.

העלייה הניכרת ברמת היתרות בשנים האחרונות שנובעת מרכישות מטבע החוץ של בנק ישראל במסגרת יישום המדיניות המוניתרית הביאה את בנק ישראל לבחון את היעדים עליהם מושתתת מדיניות ההשקעה של היתרות ואת מאפייניה, ובכלל זאת: אופק ההשקעה, פרופיל הסיכון, שיעור ההשקעה בנכסי סיכון וכן מטבע המדידה של התשואה על היתרות, זאת בכפוף להשגת יעדי הבטיחות והנזילות. בעקבות בחינה זו שונו הקווים המנחים למדיניות ההשקעה של היתרות במרץ 2021.

ג. מעקב אחר התפקוד התקין של שוק המט"ח ושוק האג"ח

חטיבת השווקים מנטרת את שוק המט"ח, שוק האג"ח ושוק ני"ע המקומיים באמצעות איסוף וניתוח מידע מהמסחר בשווקים אלו, כולל מידע רציף, ובניית מדדים לתקינות השווקים. בנוסף מספקת החטיבה שירותים במט"ח לבנקים המסחריים כגון ניהול חשבונות.

צעדי בנק ישראל בשווקים על רקע משבר הקורונה

במהלך שנת 2020, על רקע ההרעה המשמעותית בתנאים הכלכליים במשך בעקבות התפשטות מגפת הקורונה והצעדים שנקטו לבלימתה, הפעיל בנק ישראל מגוון של כלים במטרה לסייע בהתמודדות עם המשבר. התוכניות והכלים שהופעלו נועדו להבטיח את המשך פעילותם התקינה של השווקים הפיננסיים בישראל, להגביר את התמסורת מריבית בנק ישראל לריביות השוק ולהקלה בתנאי האשראי. במסגרת זו בנק ישראל הכריז ופעל במגוון כלים:

- תוכנית רכישות של אג"ח ממשלתיות בהיקף של 50 מיליארד ש"ח שמאוחר יותר הורחבה ב-35 מיליארד ש"ח נוספים;
- עסקות החלף (SWAP) דולר/שקל בשוק מטבע החוץ, במטרה לספק לבנקים המקומיים נזילות דולרית בסך של 7.5 מיליארד דולר;
- ריפו להזרמת נזילות שקלית לגופים פיננסיים כנגד אג"ח ממשלתיות ואג"ח תאגידיות;
- תוכנית לרכישת אג"ח תאגידיות בהיקף של 15 מיליארד ש"ח;
- הלוואות לטווח ארוך למערכת הבנקאית בכפוף להעמדת אשראי לעסקים קטנים וזעירים;
- קבלת משכנתאות כביטחונות להלוואות לטווח ארוך שניתנות למערכת הבנקאית;
- ריפו לנותני אשראי חוץ בנקאיים בכפוף להעמדת אשראי לעסקים קטנים וזעירים.

הפיקוח על הבנקים

החזון והיעדים האסטרטגיים של הפיקוח על הבנקים

החוק קובע כי על הפיקוח על הבנקים לפעול לטובת הציבור והמשק באמצעות שלושה יעדים מרכזיים: הגנה על כספי המפקידים; הבטחת תפקודה התקין של מערכת הבנקאות; והגנה על הצרכן הבנקאי. הפיקוח על הבנקים הגדיר לצד יעדים אלה גם יעד של עידוד התחרות בשירותים הבנקאיים. הפיקוח מציב מעת לעת יעדים נוספים במטרה לתמוך ולסייע בהשגת יעדיו הקבועים בחוק והגדיר בשנת 2020 מספר יעדים תומכים כאלה:

- קידום ועידוד חדשנות טכנולוגית במערכת הבנקאות.
- חיזוק תפקידה של מערכת הבנקאות במארג החברתי-כלכלי של ישראל.
- שיפור ניהול המידע והנגשתו לתמיכה בעבודת הפיקוח.

חשיבותם של יעדים אלה התחדדה בין היתר לנוכח משבר הקורונה, שהמחיש את חשיבותה של מערכת הבנקאות למשק והתפקיד המשמעותי שבו היא נושאת. פעילותה של מערכת הבנקאות בדחיית תשלומי הלוואות ללקוחות פרטיים ולעסקים שנפגעו מהמשבר, היא דוגמה נאותה שמייצגת את תפקידה במארג החברתי-כלכלי ואת חשיבותו של יעד זה. חשיבותו הרבה של מידע מהימן ונגיש אינו חדש וידוע זה מכבר ועם זה העצים משבר הקורונה את חשיבותו של המידע ככלי התומך בקבלת החלטות ובקביעת מדיניות. מאפייני המשבר גרמו לתנודות חריפות בשווקים ובפעילותה של מערכת הבנקאות, דבר שחייב מעקב בעצימות גבוהה וחריגה ביחס לתהליכי פיקוח שוטפים. על אף שנעשו במהלך המשבר שיפורים בהיקפו ובתדירותו של המידע שמדווח לפיקוח, הגדרת היעד של שיפור ניהול המידע צפוי לחזק עוד יותר את היקפו ואת מהימנותו של המידע שמשמש את הפיקוח על הבנקים לצורך השגת יעדיו.

הקידום והעידוד של החדשנות הטכנולוגית במערכת הבנקאות מהווה מזה מספר שנים יעד של הפיקוח על הבנקים. גם בתחום זה ניכרת השפעתו של משבר הקורונה על האימוץ המהיר של טכנולוגיות מתקדמות וחדשנות טכנולוגית. מובחן שהמערכת הפיננסית בישראל התקדמה באופן משמעותי לעולם חדשני ותחרותי יותר. במהלך שנת 2020 ובראשית שנת 2021 הושלמו כמה פרויקטים משמעותיים בתחום זה שהפיקוח פעל להשלמתם זה תקופה ארוכה. בין היתר ניתן לציין את תחילת ההרצה של הבנק הדיגיטלי שבמסגרתו בוחן הבנק את מערכתיו ואת תהליכי העבודה שלו לקראת תחילת פעילותו המסחרית שצפויה בהמשך השנה, את הקמתו של מרכז מחשוב בנקאי שמקטין את חסמי הכניסה עבור בנקים חדשים ואת כניסתו לתוקף של שלב א' בפרויקט הבנקאות הפתוחה. כמו כן נמצא פרויקט מעבר מבנק לבנק בקליק בשלבים מתקדמים, מה שצפוי לשפר את התחרות במערכת הבנקאות באמצעות חדשנות טכנולוגית.

1. הפעולות המרכזיות לחיזוק היציבות והגנה על כספי המפקידים בבנקים

הפיקוח על הבנקים פעל במטרה להוסיף ולחזק את היציבות ולהבטיח את תפקודה התקין של מערכת הבנקאות בנושאים הבאים:

- **ביצוע הערכה לפרופיל הסיכון של הבנקים** - כלכלני הפיקוח על הבנקים ערכו לאורך שנת 2020 שורה ארוכה של פעולות הערכה ומעקב שוטף מול התאגידים הבנקאיים ובכלל זה נערכו פגישות עם חברי ההנהלה ועם שומרי הסף הפנימיים, נבחנו תכניות עבודה שנתיות, נסקרו מסמכים פנימיים מרכזיים, נותחו דוחות כספיים לציבור, ועוד. משבר הקורונה השפיע באופן נכבד על תהליכי הפיקוח המקובלים

וכדי לתת מענה למאפייני המשבר ולסיכונים שהתעצמו בגינו, בוצעו מספר רב של תהליכי פיקוח ייעודיים. בין היתר בוצע מעקב צמוד ומוקפד אחר השינויים בתיק האשראי של הבנקים והיקפי דחיות התשלומים ושיעורי הריבית שנגבים ממגזרי הלקוחות השונים. כמו כן נבחנו רגישות הבנקים להתפתחות סיכונים במסגרת תרחישי קיצון, כמפורט להלן.

- **ביצוע מבחן קיצון למערכת הבנקאות - עריכת מבחן קיצון אחיד לאיתור אזורי פגיעות ומוקדי סיכון** מקובלת ברשויות פיקוח מובילות ברחבי העולם. הפיקוח על הבנקים עורך אחת לשנה מבחן קיצון אחיד למערכת הבנקאות בהתאם לתקן הבין-לאומי. הפיקוח ערך בשל משבר הקורונה ובהסתייעות בחטיבת המחקר בבנק ישראל בגיבוש התרחישים והמשתנים המקרו-כלכליים, שני מבחני קיצון אחידים. מבחני קיצון אלה נערכו בעיצומו של משבר הקורונה והושפעו ממנו רבות. התרחישים שנבחנו התבססו על ההשפעות הכלכליות של משבר הקורונה ועל התחזיות ביחס להתפתחות המגפה והשפעותיה הבריאותיות והכלכליות. בנוסף לכך שהפיקוח ערך באופן חריג שני מבחני קיצון, נעשו מספר שיפורים ושינויים מתודולוגיים באופן עריכתם. בין היתר התבקשו הבנקים להניח הנחה בדבר המשך גידולם של תיקי האשראי שלהם והמבחן האחד נערך תחת הנחה של מאזן דינמי חלף מאזן סטטי, כפי שנעשה עד כה.

- **חיזוק ההמשכיות העסקית - לתחום הרציפות התפקודית וההמשכיות העסקית יש חשיבות רבה בשמירה על יציבותה של מערכת הבנקאות ובהבטחת תפקודה התקין באספקת שירותים בנקאים נאותים ללקוחותיה. הפיקוח על הבנקים המשיך במהלך שנת 2020 לקדם את מוכנותה של מערכת הבנקאות למצבי חירום שונים. משבר הקורונה, שהשפעותיו בישראל הורגשו החל מסוף הרבעון הראשון, הדגיש את חשיבותם של ההכנה והתרגול של מצבי החירום ואת השפעתם על רמת המוכנות של המערכת בשעת אמת. על אף ההגבלות הרבות שהוטלו במהלך המשבר, המשיכה מערכת הבנקאות לספק תוך הקפדה על בריאות הציבור שירותי בנקאות ללקוחותיה. הפיקוח סייע באמצעות מתן הנחיות והקלות שנועדו להתאים את פעילותה של מערכת הבנקאות לתקופת משבר הקורונה ואת פעילותו של מערך הסינון בפרט. לאחר היציאה מהסגר הראשון שהוטל במדינה ערך הפיקוח תהליך מעמיק להפקת לקחים. תהליך זה סייע בשיפור ובחיזוק מתכונת העבודה בהמשכה של תקופת המשבר.**

- **חיזוק הניהול של סיכונים הסייבר והטכנולוגיה - כחלק מהצעדים שנוקט הפיקוח על הבנקים לקידום ולחיזוק תהליכי ניהול סיכון הסייבר וסיכונים הטכנולוגיה במערכת הבנקאות, נערכו במהלך השנה מספר תהליכי ביקורת. הביקורות נועדו לבחון את הפעולות שנוקטים הבנקים להפחתת הסיכון ולאתר מוקדי סיכון או חולשות בתהליכי ניהול הסיכון בבנקים. כמו כן נמשכו תהליכים שונים שנעשים באופן שוטף בפיקוח בתחומי הסייבר והטכנולוגיה.**

- **חיזוק הקשרים הבין-לאומיים עם רשויות פיקוח מקבילות בעולם - בעקבות "הסכמי אברהם" שעליהם חתמה מדינת ישראל וההסכמים לשיתוף פעולה בין-לאומי, יצר הפיקוח על הבנקים קשרי עבודה עם הגורמים המקבילים באיחוד האמירויות ובבחריין. קשרי עבודה אלה נועדו ליצירת שיח מקצועי שיסייע בקיום קשרים עסקיים בין הבנקים ויתמוך בסחר הבין-לאומי בין המדינות.**

- **עריכת ביקורות וסקירות במערכת הבנקאות - הפיקוח על הבנקים בדק את איכות הבקורות, ניהול הסיכונים והממשל התאגידי בבנקים, באמצעות ביקורות וסקירות בתחומי סיכון שונים. בין היתר נבחנו השפעותיו של משבר הקורונה על ענפי משק שונים, התפתחות הסיכון בענף הבינוי והנדל"ן, בדיקות בנושאים בסיכון גבוה לעניין איסור הלבנת הון ומימון טרור, ניהול סיכון מעילות והונאות, ועוד. בדיקות שעורך הפיקוח מעלות דרישות מוחשיות והמלצות לשיפור התהליכים בבנקים במקומות שבהם**

התגלו חולשות בהתנהלות התאגידים הבנקאים. הפיקוח עוקב אחר יישום הדרישות מדוחות הביקורות ומוודא את יישומן בדרכים שונות, לרבות בדיקות ייעודיות.

- **הוראת שעה לצורך התמודדות עם מגפת הקורונה** - על רקע משבר הקורונה והשפעותיו על פעילותו של המשק, על פעילותה של מערכת הבנקאות ועל חוסנם הכלכלי של לקוחותיה, נקבעה הוראת שעה המתאימה את האסדרה הבנקאית לסביבת המשבר. הוראת השעה מעניקה הקלות במגוון רחב של תחומים שתכליתן לסייע לצרכני הבנקים, לקוחות ועסקים לצלוח את המשבר. בין היתר ניתנו הקלות בדרישות המזעריות של יחסי ההון והמינוף, כדי לאפשר למערכת הבנקאות להמשיך ולהעמיד אשראי ללקוחותיה וכן ניתנו הקלות בהגבלות למתן הלוואות לדיוור כדי לסייע ללקוחות שנפגעו מהמשבר.
- **קידום תקן בין-לאומי חדש בנושא הפרשות להפסדי אשראי** - הפיקוח על הבנקים המשיך לקדם את היערכותם של התאגידים הבנקאים ליישום כללים חדשים בנושא חישוב ההפרשה להפסדי אשראי צפויים (CECL). מדובר בפרויקט רב-שנתי לאימוץ הכללים החדשים שנקבעו בעניין זה. הפיקוח ממשיך לעקוב אחר היערכותם של הבנקים ליישום כללים חדשים אלה, לצד מעקב אחר תובנות ולקחים מהעולם בהתייחס ליישום תקן זה.
- **ליווי מיזוג בנק מזרחי-טפחות ובנק אגוד** - מזה מספר שנים שהפיקוח על הבנקים מלווה את תהליך המיזוג על היבטיו השונים ואת השפעת המיזוג על לקוחות שני הבנקים ועל פרופיל הסיכון שלהם בפרט. עסקת המיזוג הושלמה בחודש ספטמבר 2020 ובנק אגוד הפך להיות חברת בת בבעלות מלאה של בנק מזרחי-טפחות. החל ממועד זה בוחן הפיקוח ומלווה את תהליך המיזוג המתוכנן ובכלל זה את היערכותם הנאותה של הבנקים לצמצום הפגיעה האפשרית בלקוחותיהם.
- **הערכת סיכונים לאומית בנושא הערכת איסור מימון טרור** - בהתאם לדרישת ארגון ה-FATF (Financial Action Task Force), נערכת מדינת ישראל לעדכן את הערכת הסיכונים הלאומית. הערכת הסיכונים נועדה לשמש בסיס לקביעת מדיניות לאומית וסדרי עדיפויות להתמודדות בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור. במסגרת זו ועל מנת לסכל ערוצי מימון טרור, מבוצע סקר הסיכונים הלאומי בתחום מימון טרור בישראל על-ידי כלל הרשויות בישראל שעוסקות במניעת טרור ובמימון טרור. הפיקוח על הבנקים ערך במסגרת זו הערכת סיכונים עבור מערכת הבנקאות בנושא זה. הממצאים וההמלצות הועברו למל"ל ולרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, במטרה שיסייעו בקביעת מדיניות לאומית וסדרי עדיפויות בתחום מימון טרור, בהתאם לגישה מבוססת סיכון, בדגש על הפחתה וניהול אפקטיבי של סיכונים שאליהם חשופה מערכת הבנקאות בהיבט זה.
- **הערכת סיכוני הלבנת הון ומימון טרור ייעודית עבור כל אחת מחמשת קבוצות הבנקאות** - הרגולטורים השונים המפקחים על הבנקים בעולם נדרשים לבצע על פי אמות המידה של ארגון ה-FATF הערכת לסיכוני הלבנת הון ומימון טרור ייעודית עבור התאגידים המפוקחים, שתהווה גם בסיס לפיקוח ממוקד סיכון. הפיקוח על הבנקים ביצע במהלך שנת 2020 בהתאם הערכת סיכוני הלבנת הון ומימון טרור ייעודית עבור כל אחת מחמשת הקבוצות הבנקאיות. לצורך ביצוע הערכת הסיכון הנ"ל, עוגנה מתודולוגיה ייעודית שמותאמת למאפיינים הייחודיים של סיכוני הלבנת הון ומימון טרור. מתודולוגיה זו נגזרה מהמתודולוגיה הפיקוחית הכוללת, שמבוססת על הערכת הסיכון המובנה, רמת ניהול הסיכון, וגזירת דירוג הסיכון השיורי עבור כל קבוצת בנקאות. ממצאי ההערכה הועברו לבנקים ויהוו תשתית נוספת לחיזוק הפיקוח מבוסס סיכון.
- **העברות בנקאיות מול איחוד האמירויות** - הפיקוח על הבנקים פרסם מכתב למערכת הבנקאות בנושא ביצוע העברות בנקאיות מול מוסדות פיננסים שפועלים באיחוד האמירויות הערביות, שמתאר מספר צעדים ליצירת סביבת פעילות מופחתת סיכון בפעילות; זאת במטרה לאפשר קידום פעילות בנקאית

שתתמודך בפעילות הכלכלית והמסחר בין המדינות, תוך ניהול סיכונים מוקפד שמצריך הקצאת משאבים הולמים ללימוד הסביבה העסקית, להיכרות עם המוסדות הפיננסיים שנוגעים בדבר וביצוע בקורות שוטפות.

- **סקר סיכונים של מערכת הבנקאות בהשתתפות נושאי המשרה בתאגידים הבנקאים** - הפיקוח על הבנקים החל משנת 2018 לערוך סקרי סיכונים בהשתתפות בכירי מערכת הבנקאות, לזיהוי ולהערכת עוצמת הסיכונים השונים שאיתם מתמודדת המערכת והתפתחותם של סיכונים חדשים, כמידע משלים נוסף לתהליכי הערכת הסיכונים בפיקוח על הבנקים. סקר נוסף בוצע בשנת 2021 כדי לבחון על פני זמן את תפיסות הסיכון של נושאי המשרה במערכת הבנקאות וכדי להתייחס לנושאים חדשים שעלו על הפרק במהלך השנה שחלפה, בין היתר על רקע משבר הקורונה. ממצאי סקר זה מוצגים בפרק א' של סקירה זו.
- **בדיקות כשירות (F&P) לנושאי משרה בכירה במערכת הבנקאות** - הפיקוח על הבנקים המשיך, בהתאם לסמכות שמוקנית לו בחוק, לערוך בחינות כשירות לנושאי משרה בכירה במערכת הבנקאות.

2. הפעולות המרכזיות לחיזוק ההוגנות, אמון הציבור וההגנה על הלקוח הבנקאי

הפיקוח על הבנקים קידם את היוזמות הבאות כדי להוסיף ולהעמיק את השקיפות וההוגנות ביחסים שבין התאגידים הבנקאים לבין לקוחותיהם ולחזק את מעמדו של הלקוח:

- הפיקוח התמקד במהלך שנה זו בסיוע ללקוחות מערכת הבנקאות בהתמודדות עם משבר הקורונה ועם השלכותיו על מצבם הפיננסי. הפיקוח פעל להוצאת הוראות והנחיות שונות למערכת הבנקאות ופעל גם בשיתוף פעולה עם משרדי הממשלה ועם רשויות פיקוח נוספות לקידום יוזמות לטובת הציבור וליווה הליכי חקיקה ייעודיים שננקטו על רקע המשבר. הפיקוח פעל בין היתר לסייע ללקוחות של מערכת הבנקאות להתמודד עם השלכות המשבר באמצעות מספר מתווים לדחיית תשלומי הלוואות, התחשבות בלקוחות שנקלעו לקשיים כלכליים, השהייה וביטול הגבלת חשבונות בנק בשל שיקים ללא כיסוי, ועוד. הפיקוח הוציא בתקופה זו הוראות והנחיות נוספות:

○ **הוצאת מכתב הבהרה בנוגע לאופן משלוח פירוט עסקות בכרטיסי אשראי** - המכתב עוסק באופן משלוח הודעות על פירוט עסקות בכרטיסי אשראי. לקוחות מערכת הבנקאות עוברים בשנים האחרונות לשימוש באמצעים טכנולוגיים, לרבות קבלת הודעות בערוצים דיגיטליים. עם זאת יש לקוחות שמעוניינים להמשיך ולקבל הודעות באמצעות דיוור פיזי, בין אם הדבר נובע מכך שהם חווים קושי להסתגל לשינויים ובין אם זו העדפתם. לאור זה יש להבטיח שיישמר האיזון בין עידוד המעבר לאמצעים דיגיטליים לבין מתן מענה ללקוחות שאינם מעוניינים במעבר זה. כדי להשיג מטרה זו נערכה בחינה משותפת של הפיקוח על הבנקים ושל משרד המשפטים, שבסופה פורסם מכתב של משרד המשפטים ובעקבותיו מכתב של הפיקוח שמיישם את העמדה המשותפת שגובשה. במכתבים אלה נקבעו תנאים שמבטיחים שרק לקוח שמעדיף לתקשר עם התאגיד הבנקאי באמצעים דיגיטליים ובחר בכך באופן מודע, יקבל את פירוט העסקות שלו באמצעים דיגיטליים, חלף קבלתם בדואר.

○ **פורסם תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 432 "העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח" בנושא העברת תיק ניירות ערך** - במטרה להקל על לקוחות להעביר תיק ניירות ערך לגוף פיננסי אחר ומתוך רצון לפשט את התהליך ולאפשר שימוש באמצעים הטכנולוגיים החדשים שעומדים לרשות התאגידים הבנקאים, נקבע שתאגיד בנקאי יאפשר ללקוחות להגיש בקשה להעברת תיק ניירות

הערך בצורה מקוונת ובכך לא נדרשים הלקוחות להגיע לשם כך לסניף הבנק. ההוראה נכנסה לתוקף בתאריך 23 בדצמבר 2020.

○ **פורסם מכתב בנושא עיקול תשלומים שמשולמים לפי פקודת הצבא לחייל שמשרת בשירות סדיר**
- בעקבות דיון שהתקיים בוועדת המשנה של ועדת העלייה, הקליטה והתפוצות לעניין חיילים בודדים בשירות ובשחרור, הובהר לתאגידים הבנקאים שמוטל עליהם לוודא שהוראת החוק שמעניקה הגנה מעיקול על תשלומים שהתקבלו בחשבון בנק של חיילים שמשרתים בשירות סדיר, מיושמת הלכה למעשה.

○ **פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה בנושא פיקדונות ללא תנועה וחשבוניות שבעליהם נפטרו**
- פיקדון ללא תנועה מוגדר כפיקדון שלגביו עבור עשרה (10) חודשים מהיום שבו התקבלה הוראה אחרונה מבעל הפיקדון. לאור חשיבות השבת כספי פיקדונות ללא תנועה לבעליהם ולנוכח הסיכונים בהחזקת כספים ללא דורש בתאגידים הבנקאים, הורחבו חובות האיתור שחלות על תאגידים בנקאים, תוך קביעת מדרג של פעולות איתור נדרשות בהתאם לנסיבות. כמו כן נקבעו הוראות בנוגע לדיווחים ולממשקים בין התאגידים הבנקאים לאפוסטרופוס הכללי ונקבעו הנחיות בנוגע לכספות שנותק הקשר עם השוכרים שלהן ולחשבוניות שהבעלים שלהם נפטרו.

● **מתן מענה לתלונות ובירורים של הציבור בנושאי בנקאות וצרכנות -** היחידה לפניות הציבור נתנה בשנת 2020 מענה לאלפי פניות טלפוניות וכן לכ-10,500 תלונות ובירורים בכתב שהתקבלו בפיקוח על הבנקים לפי החלוקה הבאה:

○ **מיצוי הליכים -** כ-4,500 תלונות ובקשות הועברו למענה ישירות על ידי נציגי תלונות הציבור בתאגידים הבנקאים;

○ **טיפול ישיר -** היחידה טיפלה בכ-2,200 תלונות ובכ-3,800 בירורים בנושאים בנקאים.

במסגרת זו טופלו פניות רבות של לקוחות הבנקים ושל חברות כרטיסי האשראי על רקע משבר הקורונה והשלכותיו ולאור קשיי הציבור בתקופה זו בסד זמנים מקוצר.

הטיפול בתלונות הציבור כולל בדיקת התלונות בהתאם לחקיקה הבנקאית והפיקוח על הבנקים קובע במקרים המתאימים סעדים ללקוחות ומורה על תיקון ליקויים שאותרו - בשנת 2020 הוחזרו ללקוחות בתלונות פרטניות כ-5.3 מיליון ש"ח.

● **בקרה צרכנית -** פעולות הבקרה הצרכנית התמקדו במהלך שנת 2020 על רקע משבר הקורונה בנושאים הבאים: קביעת תורים בסניפי הבנקים, השלכות של הקפאת תשלומי משכנתה על הדירוג הפנימי של הלווה בבנק ובדיקה האם הבנקים יישמו את המתווים שאומצו בתקופת הקורונה לצירוף לקוחות לאמצעים מקוונים ולהנפקת כרטיסים וזה לצד בדיקות פרטניות שבוצעו בהתאם לצורך.

● **אמנה בנקאית לסיוע לאזרחים ותיקים -** הפיקוח על הבנקים גיבש בתקופת משבר הקורונה בשיתוף המשרד לשוויון חברתי, איגוד הבנקים ומערכת הבנקאות, אמנה מרצון למתן שירות מיטיבי וייחודי לאוכלוסיית האזרחים הוותיקים. האמנה כוללת בין היתר את הורדת הגיל למתן קדימות בתור בסניפים מ-80 ל-70, פישוט הליכי הזיהוי של האזרחים הוותיקים בעת פנייה למוקד הטלפוני, מתן שירות מותאם לצרכי האזרחים הוותיקים ועוד.

● **אחריות לניהול מאגר נתוני לקוחות וחשבוניות מוגבלים במדינת ישראל -** הפיקוח על הבנקים ממנה על-פי חוק (שיקים ללא כיסוי, התשמ"א-1981) על מאגר לקוחות וחשבוניות מוגבלים במדינת ישראל. תפקיד זה טומן בחובו בין היתר את התפקידים הבאים: קביעת סטטוס הלקוחות שממנו נגזרים העיצומים שנוגעים בדבר בחוק, הפצת המידע לגופים שאמונים על הטלת העיצום (בנקים וגופי האכיפה

והגבייה) ולבעלי עניין נוספים (מאגר נתוני אשראי, לציבור הרחב, אתר אישי ללקוחות מוגבלים, ועוד), בקרה ושמירה על אמינות המידע במאגר ותיקון ליקויים, מתן מענה לבירורים מצד בעלי העניין בגופים שמשתתפים בתהליך הטלת ההגבלות והטיפול בפניות מורכבות בנושא לקוחות וחשבונות מוגבלים, מענה מקצועי לסוגיות שקשורות באמינות שיקים בכלל ושיקים ללא כיסוי בפרט. הפיקוח פעל במהלך שנת 2020 ולאורך משבר הקורונה במספר מישורים הנוגעים ללקוחות וחשבונות מוגבלים:

- **מתן מענה ללקוחות מוגבלים במערכת הבנקאות** - הפיקוח על הבנקים מנהל ומתפעל ברמה יומית בסיס נתונים, שכלל נכון לסוף שנת 2020, 263,756 לקוחות שעליהם הוטלה הגבלה, מתוכם 14,603 הגבלות "בנקאיות" (שנובעות משיקים ללא כיסוי) כ-249,153 לקוחות שהוטלה עליהם הגבלה "מיוחדת" (מטעם גופים חוץ-בנקאיים שכוללים את הרשות לאכיפה ולגבייה, את כונס הנכסים הרשמי ואת מרכז הקנסות ובתי הדין הרבניים), שהביאו להגבלתם של כחצי מיליון חשבונות בנק בתקופה זו. הפיקוח נותן מענה שוטף לפניות מהציבור בנושאים אלה גם באמצעות אתר ייעודי שהוקם לטיפול בנושא.
- **הכרזת הפיקוח על בנקים מיום 24 במרץ 2020, על השהיית הגבלות בגין שיקים ללא כיסוי** - עם פרוץ המשבר הנחה הפיקוח את הבנקים המסחריים ואת בנק הדואר להשהות החל מיום 4 במרץ 2020 את ההגבלות על בעלי שיקים ועל חשבונותיהם בשל שיקים שסורבו מחמת אין כיסוי מספיק. ההשהייה נותרה בתוקף עד למועד האחרון שמוותר בחוק, דהיינו 22 ביוני 2020. בעקבות כך נמנעה הגבלתם של לקוחות רבים שנקלעו למשבר נזילות פתאומי בעקבות הסגר הנרחב שהוטל על הציבור ושהתקשו לכסות את השיקים שהוצאו בתקופת השגרה טרום המשבר מבעוד מעוד.
- **השתתפות בתהליכי קבלת החלטות ופיקוח על יישומן במערכת הבנקאות, בנוגע לתקנות שר המשפטים לגריעת שיקים ללא כיסוי** - מתוקף סמכותו בחוק שיקים ללא כיסוי, פרסם שר המשפטים תקנות שמסדירות את גריעת השיקים שחזרו מסיבת אין כיסוי מספיק מרשימת השיקים שמיועדים להטלת הגבלה על לקוחות וחשבונות הבנקים. התקנות פורסמו בשני מועדים והתייחסו לשתי תקופות. הראשונה חופפת לתקופת השהיית ההגבלות שעליה הכריז הפיקוח על הבנקים והשנייה המשיכה ברצף את הראשונה עד ליום 10 באוגוסט 2020. משמעות ההחלטות הייתה ששיקים ללא כיסוי שחזרו בין המועדים 04 במרץ 2020 ועד 10 באוגוסט 2020, נגרעו מרשימת השיקים שמיועדים להטלת הגבלה. רצף זה הביא להפחתה משמעותית במספר הלקוחות והחשבונות המוגבלים מחמת שיקים ללא כיסוי (הגבלות "בנקאיות", דהיינו הגבלות שהוטלו בעקבות סירוב שיקים ללא כיסוי, בניגוד להגבלות "חוץ-בנקאיות" שמוטלות בעקבות חוב לרשות האכיפה או הליך של פשיטת רגל) וגם בהרגלי השימוש בשיקים בקרב הציבור. הפיקוח ליווה את תהליך קבלת ההחלטות עד לפרסום התקנות האמורות והנחה את הבנקים לצורך יישומן.
- **שותפות בתהליך ההנחיות למערכת הבנקאות לצורך יישום השינוי ה-14 לחוק שיקים ללא כיסוי (משלוח התראות והוספת יום עסקים לפירעון השיק)** - בעקבות התיקון ה-14 לחוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א-1981, נדרש הפיקוח על הבנקים לקבוע בהוראותיו את אופן יישום ההנחיה שעיקרה חיוב הבנקים לשלוח התראה ללקוח שמחשבונו נמשך שיק ללא כיסוי, תוך מתן ארכה של מספר שעות (בהתאם ליום העסקים) לכיסוי השיק טרם החזרתו מסיבת אין כיסוי מספיק. הפיקוח השתתף בתהליך החקיקה ובניסוח ההוראות הפרטניות ליישומה בנב"ת 420.
- **פרסום נתונים לצורך ניתוח מגמות וסיכונים בנושא שיקים חוזרים במדינת ישראל** - הפיקוח על הבנקים פרסם עם תום שנת 2020 מתוך הנתונים שהצטברו במהלך שנה זו ניתוח מגמות ורמת סיכון של עסקות שיקים במדינת ישראל. הניתוח העלה שרמת הסיכון בעסקות שיקים במשק הישראלי ירדה משמעותית במהלך המשבר ועד לתום 2020. ירידה זו באה לידי ביטוי גם בקיטון בשיעור

ובהיקף השיקים ללא כיסוי, אפילו ביחס לשגרה. מצב זה שיקף גם ירידה מתמדת ועקבית במספר החשבוניות שהוטלה עליהם הגבלה "בנקאית", ירידה שנמשכה עד לסוף שנת 2020, משמע, גם לאחר סיום ההקלות שפרסם משרד המשפטים בנוגע להטלת הגבלות בגין שיקים ללא כיסוי.

○ לצד זאת, הירידה בפעילות המשקית לנוכח התפשטות המגפה, הסגרים והמגבלות הבריאותיות, לצד גל ביטולי השיקים והשהיית ההגבלות בתחילת המשבר, הביאו להפחתה בהיקף השימוש בשיקים ובמקביל להעלאת רמת הזהירות בעסקות שהמשיכו להתבצע לאורך התקופה הנמדדת.

3. הפעולות המרכזיות לקידום התחרות והחדשנות במערכת הבנקאות

הפיקוח על הבנקים ממשיך לפעול במטרה לקדם תחרות וחדשנות בתוך מערכת הבנקאות. במהלך השנה נרשמה התקדמות משמעותית ביישום של מספר פרויקטים שצפויים להביא לשינוי במפת התחרות במערכת הבנקאות ובמערכת הפיננסית בשנים הקרובות. הפיקוח פועל בנוסף לעידודה ולקידומה של חדשנות וטכנולוגיה בבנקאות, כדי לתמוך בהשגת יעדיו המרכזיים, בין היתר באמצעות התאמות בהוראותיו והסרת חסמים שונים. התוצאות של פעולות הפיקוח בתחום זה ניכרו בהמשך המעבר של הציבור לצריכת השירותים הבנקאיים מרחוק ובאמצעות יישומי תשלומים, ללא הגעה לסניפי הבנקים ואלה בתורם היוו תשתית להמשך אספקת השירותים הבנקאיים לציבור במהלך משבר הקורונה.

- **ליווי הקמתו של הבנק הדיגיטלי הראשון** - לאחר שניתן לבנק הדיגיטלי הראשון בתאריך 30 בדצמבר 2019 רישיון, המשיך הפיקוח על הבנקים ללוות את תהליך ההקמה של הבנק שנעשה לראשונה זה 40 שנה. זהו תהליך מורכב ועתיר ממשקים עם גורמים שונים במערכת הבנקאות ובבנק ישראל. למרות משבר הקורונה והקשיים שנבעו בעטיו, החל הבנק הדיגיטלי בחודש מרץ 2021 בביצוע תכנית הרצה שבמסגרתה בוחן הבנק את מערכותיו ואת תהליכי העבודה שלו. לאחר השלמת כל הדרישות וקבלת אישור מנגיד בנק ישראל, צפוי הבנק להתחיל את פעילותו המסחרית.
- **בחינת בקשות להקמת בנקים וסולקים חדשים** - הפיקוח על הבנקים בוחן בקשות נוספות להקמת בנקים וסולקים חדשים. הבדיקות מתמקדות ביושרתם האישית והעסקית של מבקשי היתר השליטה, בבדיקת חוסנם הפיננסי וביכולתם לתמוך בעלויות שדרושות להקמה ולתפעול של בנק או סולק החדש. הפיקוח בוחן גם את התכנית העסקית ואת הסיכוי להגשמתה לרבות בתרחישי קיצון.
- **הסרת חסם המחשוב לבנקים חדשים ולבנקים קטנים** - הפיקוח על הבנקים שותף לתהליך שמוביל משרד האוצר להקמתו של מרכז מחשבים משותף – לשכת שירותי מיחשוב בנקאים - שישרת מספר בנקים ושחקנים פיננסיים במשק, מתוך הבנה שנושא תשתיות המיחשוב מציב חסם משמעותי לכניסתם של שחקנים חדשים וקטנים לשוק הבנקאות. חברת "TCS", שהיא נציגות ישראלית של חברת TATA ההודית, זכתה במכרז ובתחילת שנת 2020 היא חתמה עם יזמי הבנק הדיגיטלי על הסכם למתן שירותים. במהלך השנה ליווה הפיקוח את הקמתה של לשכת שירותי המיחשוב הבנקאים ובתחילת שנת 2021 החלה הלשכה את פעילותה.
- **אימוץ חדשנות אגב משבר הקורונה** - ההשפעות הבריאותיות של משבר הקורונה והצעדים שנקטה הממשלה להגבלת התנועה וקבלת הקהל חייבו את מערכת הבנקאות לחזק את המענה הטכנולוגי שלהם ולאמץ טכנולוגיות חדשות. מערכת הבנקאות פעלה בעידוד ובתמיכת הפיקוח על הבנקים בין היתר להגדלת היקף הלקוחות שמבצעים את פעילותם השוטפת באמצעים דיגיטליים. בנוסף יישמה מערכת הבנקאות אמצעים חדשים שמאפשרים שירות חדשני וטוב יותר לציבור לקוחותיה.

- **השלמת הפרדת חברת ישראלכרט מבנק הפועלים** - במסגרת יישום חוק שטרות, הושלמה בחודש מרץ 2020 הפרדתה של חברת ישראלכרט מבנק הפועלים. בכך הושלם היישום של תיקוני שטרות והפרדת שתי חברות כרטיסי האשראי הגדולות מבנק לאומי ומבנק הפועלים.
- **קידום פרויקט "בנקאות פתוחה" (Open Banking)** - הפיקוח על הבנקים המשיך להוביל ולקדם את הבנקאות הפתוחה בישראל, שהיא למעשה מתן גישה לצדדים שלישיים לחשבון הלקוח, בהסכמתו, לצורך קבלת מידע או לביצוע פעולות. מטרת הבנקאות הפתוחה היא חיזוק כוחו של הלקוח הבנקאי והגברת התחרות והחדשנות בשירותים הפיננסיים. הפיקוח פעל הן להסדרת כללי התנהלות בסביבה של בנקאות פתוחה, לרבות חיוב הבנקים לאפשר גישה לחשבונות לקוחות והן בהסדרת אופן החיבור הטכנולוגי. כל זה במסגרת הוראה ניהול בנקאי תקין מס' 368 בנושא "יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל", שפורסמה בחודש פברואר 2020. עם זה נדרשת חקיקה ייעודית משלימה, כדי לפתוח את הגישה לצדדים שלישיים שאינם בנקים או חברות כרטיסי אשראי. החקיקה לעניין בנקאות פתוחה מובלת על ידי משרד האוצר ומשרד המשפטים, בשיתוף מאסדרים נוספים, ביניהם גם הפיקוח על הבנקים. חזון הפיקוח הוא שיש להרחיב את עולם הבנקאות הפתוחה כך שכלל המערכת הפיננסית תחויב לתת גישה למידע (Open Finance).
- **המשך הובלת פרויקט מעבר מבנק לבנק בקליק** - הפרויקט נועד לאפשר ללקוחות לעבור בקלות וללא עלות מבנק לבנק, באופן פשוט, נוח, בצורה מקוונת ומאובטחת ובתוך שבעה (7) ימי עסקים. אפשרות זו לעבור בצורה נוחה ומהירה בין בנק לבנק צפויה לחזק את כוחם התחרותי של צרכני הבנקאות ולהעצים את רמת התחרות במערכת הבנקאות. לפרויקט יש רמת מורכבות תפעולית וטכנולוגית גבוהה ודורש ממערכת הבנקאות תשומת לב ניהולית רבה והשקעת משאבים רבים. במהלך השנה האחרונה הושלמה החקיקה הראשית בנושא שיקים, שנדרשה לצורך ביצוע הפרויקט ונרשמה התפתחות משמעותית בפיתוחים הטכנולוגיים שבוצעו על ידי התאגידים הבנקאים. כמו כן ולאור החשיבות הרבה שהפיקוח על הבנקים מעניק להצלחת הפרויקט ולשם הבטחת עמידת הבנקים בהוראות החוק, מבצע הפיקוח מעקב הדוק אחר קצב התקדמות הפרויקט וזה בין היתר באמצעות חברת מרכז סליקה בנקאי בע"מ, שהוא הגורם שמרכז את הפרויקט. המערכת צפויה לעלות לאוויר בתאריך 22 בספטמבר 2021, בהתאם למועד שקבוע בחוק.
- **קידום הטמעת טכנולוגיה מתקדמת וחדשנית בתחום התשלומים** - בנק ישראל והפיקוח על הבנקים פעלו בשנים האחרונות לקידום הטמעת תקן EMV בשוק הסליקה של כרטיסי החיוב (תקן אבטחת מידע שעל בסיסו ניתן ליישם חדשנות בתשלומים). הנוסח הסופי והמחייב של המתווה פורסם בינואר 2020, מהלך שהביא למעבר של בתי העסק רבים לביצוע התשלומים בתקן EMV בשנת 2020 (כלומר, בתי העסק אפשרו לבצע את העסקות באמצעות השבב החכם שעל הכרטיס, בשילוב קוד סודי או בביצוע עסקות ללא מגע). מתווה זה נקבע מתוך הבנה שתקן זה הוא הכרחי לקידום החדשנות והתחרות בעולם התשלומים. בעקבות המעבר ל-EMV התאפשר ביצוע עסקות "ללא מגע", התחזקה התחרות בתחום ההנפקה והסליקה באמצעות הסרת חסם לכניסת שחקנים חדשים מחו"ל וכן פותחים סיכונים הזיוף וההונאה. הפיקוח על הבנקים ערך מסע הסברה נרחב בטלוויזיה, ברדיו ובדיגיטל, שמעדין על אופן ביצוע התשלום בשיטה החדשה ועל יתרונותיה - תשלום בטוח, אמין ומתקדם יותר, במטרה להגביר את מודעות הציבור לשינוי שיטת התשלום בכרטיסי חיוב בבתי העסק.
- **ארנקים דיגיטליים והסדרת השימוש ביישומי התשלומים הבנקאים בבתי עסק** - בנק ישראל פרסם נייר עמדה בנושא. מטרת המתווה לפעילות היישומים הבנקאים היא יצירת "הגנת ינוקא" לחברות כרטיסי האשראי ולגופים חוץ-בנקאים, לשם תמיכה בהגברת התחרות בטווח הבינוני בתחום התשלומים והאשראי לעסקים קטנים. המתווה מבטיח גם את המשך הטמעת החדשנות בתחום התשלומים לטובת הלקוחות והעסקים ומתוך הבנה שחדשנות זו היא בעלת ערך ללקוחות וזהו העתיד בתחום התשלומים.

- **המשך קידומו של פרויקט ערבויות דיגיטליות -** בשיתוף החשב הכללי במשרד האוצר, שיאפשר הגשת ערבויות במכרזי הממשלה באופן דיגיטלי. הסתיים שלב האפיון והחל שלב הפיתוח בפרויקט. הפרויקט מתוכנן להסתיים במהלך רבעון 2 של שנת 2021.

החטיבה למידע ולסטטיסטיקה

א. ייעוד החטיבה ותפקידיה

החטיבה למידע ולסטטיסטיקה, שהוקמה בתחילת 2008 במסגרת השינוי הארגוני של הבנק, שואפת להיות מקור מידע מוביל על המשק הישראלי, ובפרט על הפעילות הפיננסית והמגזר הפיננסי. היעד העיקרי של החטיבה הוא לספק להנהלת בנק ישראל ולחטיבות הליבה של הבנק נתונים ומידע על הפעילות הכלכלית במשק באיכות, בזמן ובהיקף הנדרשים לצורך ניהול המדיניות, השגת מטרותיו של הבנק ומילוי תפקידיו. היעד המשני של החטיבה הוא העמדת נתונים ומידע שבידי החטיבה לשימושם של גופים שונים בארץ ובחו"ל (בכפופות למגבלות של סודיות ואבטחת מידע), לשם הגברת השקיפות והיעילות הכלכלית במשק.

ב. הנתונים והמידע המנוהלים בחטיבה

לשם מילוי ייעודה וביצוע תפקידיה, מנהלת החטיבה נתונים ומידע מגוונים על הפעילות הכלכלית במשק בתחומים שונים, ביניהם:

- המערכת הפיננסית והמוניטרית בישראל, לרבות: ריביות ותשואות על מכשירים פיננסיים שונים, הפעילות בשוק מטבע החוץ (העסקאות, נפחי מסחר, המגזרים, המחירים, שער החליפין האפקטיבי, המרווחים, הסיכונים), הפעילות בשוק ני"ע (מחירים היסטוריים, היקפי ההנפקה של ההון והחוב, מחזורי המסחר, החזקות תושבי חוץ ותושבי ישראל בנכסים ועוד), שוק הכספים, שוק האשראי, אינדיקטורים ליציבות הפיננסית, הפעילות של הבנקים, המשקיעים המוסדיים ומתווכים פיננסיים אחרים, תיק הנכסים הפיננסיים של הציבור.
- הפעילות הריאלית במשק, לרבות: התוצר, שימושי וענפי המשק, פעילות הסקטור העסקי והחברות הציבוריות, מחירי הסחורות והשירותים, שוק העבודה, שוק הנדל"ן.
- פעילות הממשלה, לרבות: הכנסות הממשלה והוצאותיה, ההכנסות ממסים, הגירעון והחוב.
- פעילות המשק מול חוץ לארץ, לרבות: מאזן התשלומים, הנכסים וההתחייבויות של המשק מול חוץ לארץ (IIP) והחוב החיצוני.

החטיבה אוספת ומרכזת נתונים ומידע אלה ממקורות שונים, ביניהם: דיווחי הבנקים, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, הבורסה לני"ע, רשות המיסים, הרשות לני"ע, גורמים ורשויות נוספות וכן מידע הנמסר במישרין על ידי גופים עסקיים ואחרים במשק. סמכויות בנק ישראל בתחום איסוף הנתונים הסטטיסטיים נגזרות ממטרותיו ותפקידיו של הבנק, והן מוגדרות בשני דברי חקיקה עיקריים: חוק בנק ישראל, התש"ע-2010, ופקודת הבנקאות, 1941. בנוסף, החטיבה מקימה ומתחזקת מערכות מידע, מפתחת ומיישמת שיטות לעיבוד והצגה של נתונים ומידע, ומפיצה בתוך הבנק ומחוצה לו נתונים, מידע ודוחות בערוצים שונים. בין היתר, החטיבה מפרסמת באופן שוטף באתר האינטרנט של בנק ישראל נתונים, סטטיסטיקה, הודעות לעיתונות ועוד.

חטיבת משאבי אנוש ומנהל

חזון החטיבה - להקנות לעובדים את התשתיות והכלים הנדרשים למילוי ייעודו המרכזי של הבנק בכלכלת ישראל.

תפקידי החטיבה

- ביטחון, בטיחות, חירום ואבטחת עובדי הבנק, נכסיו ומתקניו
- ביצוע תהליכי הרכש בבנק
- בקרה על תהליכים, בקרת שכר, מעקב ודוחות ביקורת פנימית, ISOX, המשכיות עסקית וניהול סיכונים בפעילות החטיבה
- הכנה ותשלום שכר וגמלאות לעובדים וגמלאים
- ייעול ושיפור תהליכים ארגונים ושיטות עבודה בבנק
- מתן שירות לגמלאים וטיפול ברווחתם
- ניהול המשאב האנושי של הבנק משלב הגיוס, הקליטה ועד לפרישה
- ניהול מזכירות הועדה למינוי דירקטורים
- ניהול, מתן שירותים, אחזקה ותפעול מתקני הבנק וציודו
- פיתוח ושימור המשאב האנושי בבנק
- רווחת העובדים בתחומי התרבות והספורט
- הבטחת פעילות תקינה של החטיבה

יעדי החטיבה

- הובלת תכנית עבודה רב שנתית לריענון נהלי הבנק
- סיום תהליך קליטת העובדים במבנה הראשי והמשך תמיכה תפעולית במערך מבנים מפוצל תוך גיבוש כללים והתנהגויות המתאימות למבנה החדש
- פיתוח מסלול מקצועי לצורך פיתוח מסלולי קריירה
- פיתוח ויישום אסטרטגיה ללמידה ארגונית תוך שילוב למידה מתוקשבת
- קידום חדשנות ויזמות בבנק
- שדרוג תשתיות פיזיות והתאמתם לצרכים המשתנים
- בחינה והטמעת מערכות מחשוב חדשות בתחומי משאבי אנוש ומינהל
- פיתוח מנהלים והרחבת התקשורת הפנים ארגונית בבנק
- הטמעת אסטרטגית גיוס מותאמת לבנק
- שיפור קבלת החלטות בבנק, קיום שגרות ניהול באמצעות הטמעת ושימוש בנתונים, דוחות ומדדים (דטה אנליטיקס)
- הרחבת מספר העובדים בבנק מאוכלוסיות הגיוון וליווי קליטתם בבנק
- פיתוח קשרים והגברת שיתוף הפעולה בין בנק ישראל למוסדות בינלאומיים בחו"ל
- איחוד פעילויות והתמקצעות באגף הלוגיסטיקה
- יישום ושימור התכנית לשיפור האפקטיביות של הבנק

החטיבה לטכנולוגית המידע

חזון החטיבה

חטיבת טכנולוגית המידע מהווה גורם משמעותי בעיצוב תהליכים וקידום הטמעת טכנולוגיות בבנק ישראל, מתוך שותפות עם החטיבות העסקיות בבנק, למען קידום השגת יעדי בנק ישראל והבטחת רציפות פעולתו בכל זמן.

תפקידי החטיבה

החטיבה לטכנולוגית המידע מופקדת על גיבושה והפעלתה של אסטרטגיית המחשוב של בנק ישראל, לרבות תשתיות פיננסיות טכנולוגיות התומכות ברפורמות המשק באמצעות פיתוח, תחזוקה והפעלה של מערכות תשתית ומידע מתקדמות תוך אבטחת המידע והסייבר של התשתיות הטכנולוגיות של בנק ישראל.

המערכות של חטיבת טכנולוגית המידע מוכוונות לעיסוקי הליבה של בנק ישראל – ניהול המדיניות המוניטרית, המחקר הכלכלי, הפיקוח על המערכת הבנקאית והשמירה על היציבות הפיננסית במשק, ניהול שירותי בנקאות עבור גורמי הממשל במדינה, הסדרת מערכות התשלומים והסליקה במשק, ניהול מערכות מידע וסטטיסטיקה על כלכלת ישראל, ניהול פעילות בנק ישראל בשווקים השונים, ניהול משק המטבע המזומן (שטרות ומטבעות) ועוד.

החטיבה אמונה על יצירת סביבת עבודה טכנולוגית מתקדמת, תוך הובלת יוזמה וחדשנות טכנולוגית עבור עובדי הבנק.

עיסוקים מרכזיים של החטיבה:

- ❖ ארגון וניהול המידע - ניהול, איסוף, שיתוף ואינטגרציה, הנגשה ואנליטיקה מתקדמת של המידע.
- ❖ בחינה ויישום של חידושים טכנולוגיים ופלטפורמות טכנולוגיות חדשות בבנק.
- ❖ קידום תשתיות טכנולוגיות מתקדמות
- ❖ פיתוח ותחזוקת מערכות מידע ויישומים
 - ניהול מערכות מידע לתמיכה בתפקוד הבנק כבנקאי של הממשלה והבנקים: ניהול הנפקות מכרזי מק"ם, ניהול יתרות מטבע החוץ, החוב הפנימי, החוב החיצוני ועוד.
 - פיתוח תוכנה ייעודית עבור כלכלני הבנק בעבודתם עם מערכות המידע ולצורך תמיכה בקבלת החלטות.
 - ניהול נתוני הדיווח ממערכת הבנקאות והעברת הוראות ודיווחים אליה.
 - ניהול נתוני הדיווח של חברות במשק.
 - פיתוח כלים לתמיכה במדיניות המוניטארית.
 - פיתוח כלים מוניטאריים ממוכנים, להשתלבות בזירות מסחר חיצוניות ופנימיות.
 - ניהול מערכות לסליקה כספית בין-בנקאית ומול הבורסה לני"ע.
 - פיתוח יישומים טכנולוגיים לניהול הבנק כגון ניהול לשכות ההנהלה, פיתוח פורטלים ארגוניים וניהול מסמכים.

- ניהול המערכות הפנימיות של הבנק (משאבי אנוש, כספים, רכש ולוגיסטיקה).
- ❖ פיתוח תשתיות פיננסיות למשק
- פיתוח מנגנוני שוק תשתיתיים בתחום הכלכלי לשיפור התחרותיות והאמינות של המערכת הבנקאית.
- ניהול מערכת נתוני האשראי .
- ❖ הגנת סייבר
- היערכות לאיומי הטרור הקיברנטי והרחבת מוכנות הבנק להתמודדות עם אירועי משבר וחירום.
- היערכות להמשכיות עסקית ולמצבי חירום.
- ❖ שדרוג והחלפה של מערכות ישנות שאינן נתמכות לטכנולוגיה מתקדמת
- ❖ תפעול שוטף של מערכות ותשתיות ותמיכה במשתמשי קצה

מחלקת המטבע

א. אספקת מזומנים לציבור

מחזור המטבע הסתכם בסוף שנת 2020 ב-105.8 מיליארדי ש"ח, לעומת 87.2 מיליארדים בסוף 2019, גידול של כ-21% על רקע התפרצות מגיפת הקורונה. במהלך השנה גדל מספר השטרות במחזור ב-19% והגיע ל-706 מיליון שטרות.

שטרות

ערך מחזור השטרות הסתכם השנה ב-103.1 מיליארדי ש"ח, לעומת 84.6 מיליארדים בשנה הקודמת, גידול של כ-22%. מספר השטרות במחזור עלה מ-596 מיליוני שטרות בשנה הקודמת ל-706 מיליונים השנה, גידול של 19%. גידול זה מתבטא בעיקר בגידול במספר השטרות בעריך 200 ש"ח (כ-25% בשנת 2019). מאז 2011 חלקם במחזור גדול מזה של כל שאר העריכים, ובתום 2020 הם היוו 57% ממנו בשעה שהשטרות בעריך 100 ש"ח היוו 26%, השטרות בעריך 50 ש"ח היוו 10%, והשטרות בעריך 20 ש"ח – 7% בלבד.

מטבעות זיכרון

בשנת 2020 הנפיק בנק ישראל שלושה מטבעות זיכרון, בשלוש סדרות שונות:

1. מטבע בסדרה "תמונות מן התנ"ך", התש"ף - 2020: "רות בשדה בועז"
2. מטבע בסדרה "יום העצמאות", התש"ף - 2020: "חקלאות מדברית"
3. מטבע בסדרה "בוליון – ירושלים של זהב", התש"ף - 2020: "הרכבת לירושלים"

ב. המידע באתר האינטרנט

בקישור **אודות בנק ישראל** - מפורטת פעילותה של מחלקת המטבע; בקישור **שטרות ומטבעות** – תצוגה חדשה ואינטראקטיבית הכוללת מידע על סימני הביטחון המשולבים בשטרות שבמחזור וכיצד ניתן לזהות שטרות מזויפים; הצגת סדרות המטבע השונות, מסדרת בנק אנגלו-פלשתינה ועד סדרה ג' של הש"ח; הודעות שפורסמו ע"י מחלקת המטבע, ביניהן בנושא הנפקת סדרת השטרות החדשה, מידע וסרטון על תהליך הנפקת השטרות והמעוות וצילומי מטבעות זיכרון אחרונים בהנפקת הבנק.

ג. מתן שירותים לממשלה ולציבור

מחלקת המטבע נותנת שירותים לממשלה ולציבור (שירותי פריטה וצריפה, החלפת מטבע פגום ופדיון מלוות המדינה).

ד. פעילויות נוספות של מחלקת המטבע בשנת 2020:

(א) קידום הפצת עריכים נמוכים במחזור

בנק ישראל ממשיך לפעול לקידום מערכת המטבע כמערכת יעילה ונוחה לשימוש. במסגרת זו עוקב הבנק אחר איכות השטרות המהלכים במחזור לשימוש הציבור. הבנק זיהה כי איכות השטרות בעריכים הנמוכים (20 ₪ ו-50 ₪) הינה נמוכה יחסית לאיכות השטרות בעריכים הגבוהים. מניתוח התנהגות מחזור השטרות עלה כי שטרות בעריכים נמוכים משמשים כעודף בעת רכישת מוצרים; ומשכך, עוברים פעמים רבות מיד ליד טרם היותם מופקדים בתאגיד בנקאי, עוד זיהה הבנק כי חלקם היחסי של שטרות אלו במחזור נמוך משמעותית (כ-7% ו-15% בהתאמה). מחלקת המטבע של השטרות האחרים במחזור. נוסף

בנק ישראל – הממונה על חופש המידע – דוח שנתי 2020

לכך, במסגרת סגירת עמדות הטלר בתאגידים הבנקאיים מבוצעות רוב משיכות המזומנים באמצעות מכשירי משיכה אוטומטיים.

לאור כל זאת, הנחה בנק ישראל את התאגידים הבנקאיים לקדם את הפצת השטרות בעריכים הנמוכים ובכך להגדיל את חלקם במחזור, וזאת באמצעות מספר תהליכים:

1.1. הבנק הנחה את התאגידים הבנקאיים כי 15% ממכשירי המשיכה האוטומטיים (ATM) יכילו שטרות בערך 20 ₪. מיקומי מכשירים אלו יפורסמו באתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי.

1.2. הבנק הגדיר לתאגידים הבנקאיים את תמהיל השטרות במשיכה בודדת ממשיכה ממכשיר משיכה אוטומטי (ATM) בהתאם למצאי העריכים במכשיר כך שבסכומי משיכה נמוכים (מתחת ל-1,500 ₪) יסופקו בעיקר שטרות בעריכים נמוכים.

1.3. טלרים בסניפים יקדמו מסירת שטרות בעריכים נמוכים בכל פעולת משיכת מטבע, ובלבד שהלקוח אינו מבקש שטרות בעריכים גבוהים.

בנק ישראל עוקב אחר תמהיל השטרות במחזור כל העת וימשיך לפעול לקידום המזומן כאמצעי זמין, זול ויעיל לשימוש.

(ב) תרגול מערכת המטבע לחירום

הבנק קובע בהנחיותיו לתאגידים הבנקאיים את שיטת הפעולה באירועי חירום. במסגרת זו, הבנק מקיים תרגיל אחת לשנה לכלל הגורמים השותפים בתהליך ההפצה של שטרות ומעות לציבור (תאגידים בנקאיים, מרכזי המזומנים וחברות הבלדרות); וזאת לשם בחינת מוכנותם לאירועי חירום שונים. במסגרת זו, מתורגלים המשתתפים באספקת מזומנים לציבור בפריסה ארצית מתוך הבנת חשיבות המזומן כאמצעי תשלום אותו מבקש הציבור להחזיק בתקופות של חוסר ביטחון ומצבי חירום דוגמת, מלחמה, אסון טבע, פנדמיה, משבר כלכלי או אירוע סייבר. בשיטה זו פועל הבנק להבטיח כי המזומן יהיה זמין לציבור בכל עת לטובת רווחת האזרחים המבקשים להשתמש במזומן בשגרה ובחירום.

(ג) תכנית ההסברה

בשנת 2020 המשיכה מחלקת המטבע בפעילותה בתחום ההסברה לציבור אודות שימוש בטוח במטבע, ופרסמה במהלך השנה תכנית הסברה דיגיטאלית אודות סימני הביטחון המשולבים בשטרות מסדרה ג' של השקל החדש. סיסמת הקמפיין הייתה "קיבלת שטר? תבדוק שהוא בטוח", נועדה להציג לציבור את סימני הביטחון שעל השטרות ולהסביר כיצד אפשר לבדוק את האותנטיות שלהם בקלות, על ידי בדיקת סימני הביטחון שעליהם, ולוודא את תקינותם. תכני ההסברה פורסמו במגוון ערוצים ואתרים, אמצעי תקשורת דיגיטליים מובילים, ועיתונות כתובה, בשפה העברית והערבית, וזכו למאות אלפי צפיות.

במהלך השנים האחרונות, מאז השקת השטר הראשון בסדרה ג' של השקל החדש בחודש ספטמבר 2014, מקיימים נציגי המחלקה פעולות הסברה והדרכה שונות בנושא סימני ביטחון והסימנים לאנשים עם לקויות ראייה. פעילויות ההדרכה מתקיימות במסגרות ובארגונים שונים ובהם: בתי ספר, בתי אבות, מתנסים, מרכזי יום לעיוורים וכדומה. בהדרכות אלו ניתנת לציבור האפשרות להתנסות ולסייע בזיהוי קל ומהיר יותר של סימני הביטחון והסימנים לעיוורים ששולבו בשטרות. בנוסף, מחלקת המטבע ערוכה להפצת חומרי הסברה מודפסים בנושא סימני הביטחון והסימנים לעיוורים, והם מחולקים לציבור הרחב ע"פ דרישה.

אגף חשבות

אגף החשבות משמש כבנקאי של הממשלה ושל לקוחות הבנק הנוספים כמוגדר בחוק בנק ישראל. האגף אחראי על מערך התשלומים והתקבולים המנהליים של הבנק ואחראי גם על המערך החשבונאי של הבנק לרבות הדיווחים החשבונאיים שלו. במהלך השנים האחרונות בחן האגף סטנדרטיים בינ"ל הנוגעים לתפקידיו ופועל ליישומם בפעילותו לרבות בחינה של רגולציות בינ"ל רלבנטיות ושיפור ניהול הסיכונים במערכות ובתהליכי עבודה.

עיקר תפקידי האגף:

1. **מתן שירותי בנקאות ללקוחות הבנק** – אחד מתפקידי הבנק, כמוגדר בחוק בנק ישראל, הוא לשמש כבנקאי של הממשלה. סעיף 50 לחוק בנק ישראל קובע מי רשאי לנהל חשבונות בבנק ישראל. בהתאם לכך מנהל בנק ישראל חשבונות ללקוחותיו כאמור, במטבע ישראלי ובמטבע חוץ. האגף קידם ומיסד קשרים עם בנקים מרכזיים בחו"ל ועומד בקשרים עם גורמים בינ"ל כדי לעמוד בסטנדרטים בינ"ל במתן שירותי הבנקאות. בשנים האחרונות עסק האגף בקידום השירות הבנקאי ללקוחות בנק ישראל, לרבות כנסי הדרכה ללקוחות הבנק בנושאים בנקאיים וקידום מערכות ושירותים דיגיטליים ללקוחות הבנק.
2. **ניהול הספר הראשי של הבנק** – האגף קובע את העקרונות החשבונאיים של הפעילות הפיננסית והכספית של הבנק לרבות ניהול מודולים חשבונאיים של המערכות הפיננסיות והכספיות של הבנק. האגף קידם שיתוף פעולה עם בנקים מרכזיים בעולם בקביעת סטנדרטים חשבונאיים של בנקים מרכזיים ופועל ליישומם בספרי הבנק. ניהול מערך דיווחים חשבונאי הכולל הפקת הדוחות הכספיים של הבנק המבוקרים על ידי רואי חשבון חיצוניים, מידע מספרי הבנק המופץ לחטיבות הבנק ולגורמי חוץ. האגף קידם שיתוף פעולה עם בנקים מרכזיים בעולם בקביעת סטנדרטים דיווחיים של בנקים מרכזיים ופועל ליישומם בדוחות הכספיים של הבנק.
3. **ניהול הספר הראשי ומערך הדיווחים החשבונאיים של קרן העושר** לכשתקום כמוגדר ב-חוק קרן לאזרחי ישראל התשע"ד-2014. בהתאם לכך נבחנת המסגרת החשבונאית לפעילות של קרן העושר לרבות מערך הדיווחים הנדרש.
4. **ניהול התשלומים והתקבולים המנהליים של הבנק וריכוז הטיפול בהיבטי המיסוי של הבנק.**
5. **ניהול תהליכי פדיון מלוות חובה ובונדס שבאחריות בנק ישראל** – מלוות מדינה שהונפקו לציבור החל משנות 60. הבנק פועל לפדיון המלוות לבעליהם ומבצע תהליכי איתורים שונים ומגוונים לצורך איתורם. ניתן למצוא מידע נוסף לרבות פרטי קשר לפעילות זו, באתר האינטרנט של בנק ישראל.
6. **רגולציה** – בשנים האחרונות הרגולציה על פעילויות בנקאיות ובכללן הפעילות שבנק ישראל מעניק ללקוחותיו, גדלה ומתרחבת. על מנת לעמוד ברגולציה ובסטנדרטים הבינלאומיים פועל האגף בהטמעת הרגולציות השונות בפעילותו.

מחלקת מערכות תשלומים וסליקה

תפקידי המחלקה:

1. קביעת המדיניות למערך התשלומים - (1) קביעת אסטרטגיה ומתווה מדיניות בתחום מערכות התשלומים והסליקה בראייה צופת עתיד, ובין היתר הרחבת השימוש באמצעי תשלום אלקטרוניים מתקדמים ובטוחים לכלל הציבור ועידוד השימוש בהם; הפחתת השימוש באמצעי תשלום מבוססי נייר, קידום חלופות אלקטרוניות וביסוס המסגרת המשפטית התומכת; (2) קביעת כללים והטמעת שיפורים לפעילות במערכות התשלומים המופעלות על ידי בנק ישראל; (3) ייזום רפורמות במערך התשלומים לצורך קידום מערכות תשלומים וסליקה ואמצעי תשלום צופי פני עתיד.
2. פיקוח על מערכות התשלומים – הבטחת היציבות והיעילות במערך התשלומים, בין היתר על ידי - אסדרה של מערכות התשלומים וסכמות אמצעי התשלום המבוקרות. ובכלל זה: אימוץ והטמעת עקרונות בינלאומיים, מתן הוראות לגופים המפוקחים, קביעת מדיניות בנושאים שונים למערכות המבוקרות וקביעת סטנדרטים בתחום התשלומים; הערכה של המערכות המבוקרות ובכלל זה: ניתוח ומיפוי הסיכונים במערכות המבוקרות, מתן הנחיות לצמצום פערים ואכיפתן; ביקורת על נושאים רוחביים ובתחומי התמחות ייחודיים; פרסום דוחות פיקוח תקופתיים.
3. ניהול מערכות תשלומים קריטיות ובכלל זה מערכת זה"ב (זיכויים והעברות בזמן אמת), מסלקת השיקים וממשקי התקשורת למערכות אלו, תוך שמירה על הרציפות וההמשכיות העסקית של המערכות וכל זאת במטרה להבטיח את יעילותן ויציבותן.

בשנת 2020 עסקה המחלקה גם בנושאים הבאים:

1. שיפור ניהול הסיכונים במערכות ובתהליכי עבודה ויישום רגולציות רלבנטיות בהתאם.
2. קידום סכמות אמצעי תשלום – אמצעי התשלום בישראל פועלים בהתאם לכללים שונים, בין היתר, קיימים הסכמים מקומיים הנוגעים לפעילות כרטיסי החיוב והמכשירים האוטומטיים למשיכת מזומן ומסדירים את פעילותן. על מנת לקדם את היעילות והבטיחות של אמצעי התשלום בישראל, פעלה בשנת 2020 מחלקת מערכות תשלומים ליישום שני צעדים: (1) בחינת ההכרזה על ההסכמים הקיימים כמערכות תשלומים מבוקרות ובכך להחיל עליהם את סמכויות הפיקוח על מערכות תשלומים; (2) בחינת הצורך בקידום סכמות אמצעי תשלום נוספות אשר יסדירו את כללי הפעילות באמצעי תשלום נוספים, כדוגמת העברות תשלומים.
3. הגברת התחרות במערכות התשלומים הקיימות ובכלל זה: ליווי פתרון התשלום המידי של מס"ב ומתן הנחיות שיבטיחו, בין היתר שהפתרון ייתן מענה לצרכי השוק והמשתתפים. פינוי קודי הזיהוי וקביעת מדיניות להקצאתם לגופים חוץ בנקאיים. ליווי יישום מתווה ההטמעה של תקן EMV בישראל, הגדרת מודלי הגישה וההשתתפות למערכת מס"ב ומתן הנחיות לעניין תנאי הגישה במערכות וייצוג משתתפים. קידום ממשק סליקה מרכזי במתג ה-ATM, ליווי החיבור של הבנק הדיגיטלי למערכות התשלומים ופתיחת הגישה למערכות התשלומים לשחקנים חוץ בנקאיים.
4. בנק ישראל פועל בשנים האחרונות לפתיחת הגישה למערכות התשלומים לשחקנים חוץ בנקאיים. בין היתר הבנק פעל להרחבת הגישה לשחקנים חוץ בנקאיים במס"ב ושב"א. בדצמבר 2020 בנק ישראל פרסם את רשימת תנאי ודרישות החיבור למערכת זה"ב לגופים חוץ בנקאיים. צעד זה פותח את האפשרות בנק ישראל – הממונה על חופש המידע – דוח שנתי 2020

לניהול חשבון סליקה במערכת זה"ב. מהלך שיאפשר לגופים פיננסיים לפעול במערכת זה"ב באופן ישיר, שכן שירותי התשלום שהם מספקים ללקוחותיהם יוכלו להתבצע באופן ישיר וסופי במערכת זה"ב (ללא צורך בגורם שייצג אותם במערכת). השיקולים המרכזיים בקבלת החלטה הינם:

1. הגברת התחרות במערך התשלומים על ידי מתן גישה ישירה לנותני שירותי תשלום חוץ בנקאיים למערכת זה"ב
 2. הגברת היעילות בביצוע תשלומים במשק באופן סופי ובזמן אמת (צמצום פערי הזמן בביצוע עסקאות);
 3. הפחתת הנטל והסיכונים על התאגידים הבנקאיים הכרוכים בייצוג של גופים חוץ בנקאיים ובפרט גופים גדולים.
5. צעדים לסיוע בהתמודדות עם משבר הקורונה. בין היתר, תקרת האימות בביצוע עסקאות ללא מגע הועלתה ונקבעה על סך של 300 ₪ ללא מגבלת זמן; יצירת בסיס נתונים מהירים להשגת תמונת מצב אודות הפעילות באמצעי התשלום ומערכות התשלומים בזמן אמת אשר סייעו בקבלת החלטות של הדרגים הגבוהים בזמן משבר הקורונה; הגדלת סכום ההפקדה לשיק בודד כאשר ההפקדה מבוצעת בטלפון הסלולרי ל 50 אש"ח.
6. הכנה וקידום חוק לרישוי מתן שירותי תשלום - על מנת לפתוח את שוק התשלומים לתחרות ולאפשר כניסתם של שחקנים חדשים, חוץ בנקאיים, קודמה טיוטת חוק המסדירה את תנאי הרישיון למתן שירותי תשלום אשר תסדיר את פעילותם של נותני שירותי התשלום החוץ בנקאיים, תבטיח את כספי הלקוחות, תחזק את אמון הציבור בגופים אלו ותפחית את הסיכון בפעילותם במערכות התשלומים. טיוטת החוק מגדירה תנאי רישיון מבוססי סיכון אשר יאפשרו לגופים אלו השתתפות במערכות התשלומים הפועלות בשוק, זאת מבלי לסכן את מערכות התשלומים ואת המשתתפים בהן. טיוטת החוק התבססה על הדירקטיבה האירופית PSD2 וממתינה לחקיקה בכנסת. במסגרת הצעדים לקידום רישיון למתן שירותי תשלום מקודמים גם העקרונות לרישוי מתן שירותי ייזום תשלומים. כמו כן, מחלקת מערכות תשלומים, יחד עם יתר הרגולטורים הרלוונטיים מקדמים עקרונות לפעילות ייזום התשלומים בישראל.
7. ליווי חקיקת חוק שירותי תשלום והטמעה במערכות התשלומים – חוק שירותי תשלום קובע את ההגנות הצרכניות בתחום שירותי התשלום. החוק מחליף את חוק כרטיסי חיוב, מרחיב את ההגנות הצרכניות הן לאמצעי תשלום נוספים וקובע תנאים אחידים לכלל נותני שירותי התשלום. לחוק זה משמעות רבה למערכות התשלומים ולמשתתפים בהן ולכן מחלקת מערכות תשלומים קידמה את גיבוש החוק וליוותה את תהליך החקיקה. החוק נכנס לתוקף בחודש אוקטובר 2020 ולקראת מועד זה ליוותה מחלקת מערכות תשלומים את מערכות התשלומים והמשתתפים בהן על מנת להבטיח שאלו יבצעו את ההתאמות הנדרשות על מנת לעמוד בדרישות החוק.
8. פרסום ניירות מדיניות לציבור –
- a. נייר מדיניות העוסק בביצוע תשלומים באמצעות קוד QR במסגרתו בוצעה סקירה בינלאומית; פירוט של היתרונות והחסרונות אודות שימוש ב QR; בחינה אודות סיכונים אבטחת מידע; וכן מסקנות והמלצות מדיניות.
- b. נייר מדיניות בנושא קידום תשתית לתשלומים מידיים (Faster payment) במערך התשלומים בישראל - סקירה על הצורך והדגשים להקמת התשתית, וכן הצעדים הנוספים שבנק ישראל יתמקד בהם לצורך הגברת התחרות והיעילות במערך התשלומים בישראל. בנק ישראל תומך בפיתוח תשתית תשלומים מידיים אשר תאפשר להרחיב את מגוון אפשרויות התשלום במערך התשלומים.

מחלקת תקשורת, הסברה וקשרי קהילה

א. אתר האינטרנט

אתר בנק ישראל בכתובת: <http://www.boi.org.il> מיועד הן לאנשי מקצוע, והן לציבור הרחב. האתר מכיל מגוון רב של נושאים הקשורים בפעילות השוטפת של בנק ישראל. במהלך שנת 2020 התחיל פרויקט לבניית אתר אינטרנט חדש, הפרויקט כולל אפיון מחדש של התוכן, עיצוב ופיתוח של האתר בפלטפורמה המאפשרת שימוש באמצעים טכנולוגיים מתקדמים. האתר החדש צפוי לעלות לאוויר במחצית הראשונה של 2022. בשנת 2017, האתר הקיים שודרג, האתר עוצב מחדש, בוצעה התאמה של האתר לגלישה במובייל ושולבו רכיבי תצוגה מתקדמים. במרץ 2018 עלה לאוויר אתר חדש ומלא בשפה הערבית הכולל את עולמות התוכן הקיימים בעברית והמתעדכן בחומרים שוטפים העולים לאתר. כדי לעמוד בדרישות תקנה 35 לחוק שוויון זכויות לבעלי מוגבלויות, שנכנס לתוקף באוקטובר 2017, הוטמע באתר תוסף הנגשה והתכנים החדשים העולים לאתר החל מה-24 באוקטובר 2017 מוגגשים.

הפרסומים של בנק ישראל מוצגים באתר בעברית ובאנגלית, חלקם במקביל לפרסומם בדפוס. פרסומים אלה כוללים דוחות תקופתיים כגון דוח המדיניות המוניטרית (חצי שנתי) ודוחות על תחומים שונים בכלכלת ישראל, ובראשם הדוח השנתי של בנק ישראל. בנוסף מוצגים באתר הרצאות ומאמרים של נגיד/ת הבנק, מנהלים וכלכלנים, עבודות מחקר, מאמרים וניירות עמדה בתחומים שונים בכלכלת ישראל.

האתר כולל ארכיון היסטורי של פרסומי הבנק. הפרסומים הם בפורמט אוניברסלי המאפשר צפייה והדפסה. כך, דוחות בנק ישראל, סדרת המאמרים לדיון וסקרי בנק ישראל, בעברית ובאנגלית, שפורסמו לפני הקמת אתר האינטרנט, נסרקו והועלו לאתר האינטרנט.

בשנת 2020, כתוצאה מהקורונה, התחיל הבנק לפרסם אינדיקטורים לפעילות הכלכלית, המתעדכנים אחת לשבוע.

בסעיף ה"מידע" מצוי מידע כלכלי אינטראקטיבי כגון: לוחות אינדיקטורים וגרפים דינמיים, סדרות נתונים על המשק הישראלי, מידע אודות הבנקים וסניפיהם ועוד.

סעיף ה"שרות לציבור" כולל את האפשרות לאתר חשבונות ולקוחות מוגבלים, מידע והדרכה ללקוחות הבנקים אודות חשבונות עו"ש, עמלות הבנקים, צ'קים, כרטיסי חיוב, פיקדונות ותוכניות חסכון, מטבע חוץ, משכנתאות וחוזים אחרים. המידע לציבור בתחום זה מתעדכן באופן שוטף. בנוסף, פותח סימולטור IBAN לזיהוי חשבונות בנק וקיימת אפשרות לבדוק אם קיימות מלוות חובה שטרם נפדו.

במהלך 2017 הושקה פלטפורמה חדשה המאפשרת לאנשים בעלי חשבונות מוגבלים לקבל מידע אישי אודות ההגבלה, בהם הסיבה להגבלת החשבון ומתי תוסר ההגבלה.

סעיף ה"חקיקה" מכיל קובצי חקיקה שונים ובהם חוק בנק ישראל, חקיקה בנקאית, צווים, והוראות שונות של המפקח על הבנקים.

במסגרת ה**שקיפות** של פעילות בנק ישראל בתחום המוניטרי מפרסם הבנק באתר האינטרנט את סיכומי הדיונים לקבלת החלטת הריבית, ומפורסמות גם ההחלטות וסיכומי הדיונים של הועדה המוניטרית גם בנושאים אחרים ופרוטוקולים של המועצה המנהלית.

לרשות הציבור עומדים באתר **שערי החליפין היומיים היציגים**, המתעדכנים מידית לאחר קביעת השערים היציגים על ידי בנק ישראל. כן קיים באתר מנגנון לחיפוש שערי חליפין יומיים היסטוריים למטבעות שונים, החל משנת 1977. בנוסף קיימת באתר האפשרות לקבלת סדרות של שערי חליפין יציגים לפי בחירה של תקופה ומטבע, בצורות שונות: על המסך, בהצגה גרפית או בקובץ להמשך עבודה וחישובים במחשב של המשתמש.

ההודעות לעיתונות של בנק ישראל מתפרסמות באתר הבנק. ההודעות הן מקור למידע רב אודות פעילות בנק ישראל, כולל החלטות הריבית החודשיות, פעילות מערכת הבנקאות, ונושאים כלכליים אחרים שעל סדר היום. בסעיף "**אודות בנק ישראל**" מופיעים ההיסטוריה ותפקידי בנק ישראל, פרטים על נגיד/ת הבנק, המשנים, ונגידים קודמים, מידע על בעלי התפקידים מרכזיים בבנק ישראל, לרבות כתובות דואר אלקטרוני **ישירות** של לשכות הנגיד ומנהלים בבנק, הסברים אודות המבנה הארגוני של הבנק, והמפה של המבנה הארגוני.

הסעיף "**צור קשר**" כולל כתובות דואר, דואר אלקטרוני, ומענה טלפוני לפניות הציבור בתחומים שונים. כידוע, בנק ישראל הוא המנפיק הבלעדי של מטבע ישראלי. באתר מצוי קטלוג של **השטרות והמטבעות של ישראל**, החל מסדרות בנק אנגלו פלשתינה ועד לסדרות השקל החדש. קטלוג זה זכה לעיצוב מחודש וידידותי המאפשר צפייה מהירה ונוחה בסדרות ובפרטים על שטרות ומטבעות שונים. הקטלוג מופיע באתר גם באנגלית ובערבית. כמו כן, הועלה לאתר מידע רחב ב-5 שפות על השטרות החדשים הכולל גם סרטונים, ומידע המונגש לאנשים בעלי מוגבלויות. כחלק מהשרות לציבור, סימני הביטחון שעל השטרות מודגמים באמצעות סרטונים.

אתר מיוחד <https://careers.boi.org.il/> מוקדש ל**משרות פנויות** בבנק ישראל. אם ישנן כאלה. ניתן למלא טופס אלקטרוני, ובכך לקצר את תהליך ההרשמה, וכן לעקוב אחר סטטוס הטיפול בפנייה.

לנוחיותם של גורמים מקצועיים ואחרים, בארץ ובחו"ל שאינם דוברים עברית, ניתן לגלוש באתר בשפה **האנגלית**. בחלק זה של האתר מופיע תרגום של חלקים גדולים של הנושאים בעברית, והוא הולך ונעשה מקיף יותר, תוך שיפורים בעדכניותו. הושם דגש על תרגום מיידי של נאומים והרצאות של נגיד הבנק, הודעות לעיתונות, פרסומים תקופתיים וכן על הרחבה של תחום המחקרים ומאמרים פרי עטם של כלכלני הבנק.

ב. מרכז המבקרים

מרכז המבקרים המחודש נפתח לביקורים ביום העצמאות תשס"ט (29.4.2009). בשל אילוצים במבנה הבנק בירושלים, מרכז המבקרים העתיק את פעילותו לתל אביב. החל מחודש אפריל 2018 ניתן לבקר במרכז החדש שמיקומו בסניף בנק ישראל בתל אביב, ברחוב לילינבלום 37. מרכז המבקרים מונגש לבעלי מוגבלויות.

המרכז נועד למלא שני תפקידים עיקריים: (א) להציג בפני הציבור את תפקידיו העיקריים של הבנק המרכזי ואת תרומתו לכלכלת המדינה; (ב) להציג בפני הציבור את תולדות המטבע בארץ ואת השתקפות מורשת העם והמדינה בעיצוב השטרות והמעות. הביקור במרכז מורכב ממספר מרכיבים:

- תערוכה נומיסמטית בה מוצגים מטבעות מדינת ישראל ומטבעות יהודיים עתיקים שמהם נשאבו המוטיבים המעטרים את מטבעות המדינה. בנוסף, קיימות שלוש ויטרינות כדלקמן: (1) "שטר נולד" - שלבי הייצור של השטרות; (2) "מטבע נולד" - שלבי הייצור של המעות; (3) "סימני ביטחון" - המחשת סימני הביטחון שנועדו להגן על השטרות מזיופים.

- תערוכות חדשות : האחת עוסקת בהקמת הבנק ובשנים הראשונות לפעילותו ; ובשנייה מוצגות יצירות אמנות עכשוויות המתייחסות למונח "כסף".

- צפייה בסרטים המתארים את התפתחות המטבע כאמצעי תשלום שאין לו ערך בפני עצמו ; את חוליי האינפלציה ואת תפקידו המרכזי של הבנק בשמירה על יציבות מחירים והאמצעים לכך.

כמו כן, ניתנות במרכז המבקרים הרצאות וימי עיון לקבוצות בנושאים הקשורים בכלכלה ובתולדות מערכת המטבע בתיאום מראש.

הסיורים במרכז מודרכים, אורכם כשעה וחצי, אינם כרוכים בתשלום ומתאימים למבקרים מגיל שמונה ומעלה. יחידים יכולים לסייר במרכז בעזרת אוזניות. ההדרכה היא בעברית או באנגלית ; ניתן לקבל הדרכה (באמצעות מדריך או אוזניות) גם בערבית, צרפתית, ספרדית ורוסית. המדריכים במרכז המבקרים הם מקרב עובדי בנק ישראל וגמלאיו.

ג. ספריה

החל מ-2018 מאגרי המידע וכתבי העת הדיגיטליים נרכשים ע"י החטיבות המקצועיות הרלבנטיות, ונגישים לעובדים דרך המחשב האישי שבחדרם.

מאגרי המידע שעומדים לרשות העובדים :

PROQUEST BUSINESS COLLECTION, SCIENCEDIRECT, BUSINESS SOURCE COMPLETE , CENTRAL BANKING.NET & RISK.NET,

ד. קשרים בינלאומיים

בנק ישראל מייצג את המדינה בקרן המטבע הבין-לאומית וחבר בבנק להסדרי סליקה בין-לאומיים. בנק ישראל מקיים מגעים שוטפים עם OECD, ופעיל בוועדות שונות של הארגון.

היחידה לקשרים הבין-לאומיים בבנק ישראל מקיימת קשר שוטף עם המוסדות הפיננסיים הבין-לאומיים בתחומים מגוונים : השתתפות בדיונים והחלפת דעות, הצבעות, אירוח משלחות מקצועיות, שיתוף מומחים ישראלים במשלחות מקצועיות למדינות שונות, אספקת נתונים לפרסומים השונים של המוסדות האלה, קבלת מידע מהם והפצתו אצל גורמים מעוניינים בארץ וכד'. מעורבותה הפעילה של מדינת ישראל במוסדות הפיננסיים הבין-לאומיים, באמצעות בנק ישראל, תורמת להידוק הקשרים עם קובעי המדיניות הכלכלית במדינות שונות ובין המשק הישראלי למשקים אחרים. במסגרת חברותה של ישראל בקרן המטבע הבין-לאומית, סוקרת הקרן אחת לשנה את כלכלת ישראל. הדוח השנתי הנכתב ע"י משלחת של כלכלני הקרן נדון במועצת המנהלים שלה. בקרן המטבע הבינ"ל מונה נציג ע"י בנק ישראל, המייצג את מדינת ישראל בארגון.

*** מחלקת תקשורת, הסברה וקשרי קהילה הוקמה בחודש אוקטובר 2020**

ריכוז נתונים על בקשות מידע לבנק ישראל 2019-2020

2020	2019	פירוט הפניות
296	184	מספר הפניות למידע
276	130	מספר הפניות שנענו במלואן
15	50	מספר הפניות שנדחו
5	4	מספר הפניות שנענו חלקית
96%	91%	שיעור הפניות שנענו תוך 30 יום
		מזה :
94%	73%	• בחיוב
1%	22%	• - באופן חלקי
5%	5%	• - בשלילה
1%	3%	שיעור הפניות שנענו תוך 60 יום
		מזה :
50%	67%	• - בחיוב
50%	33%	• - באופן חלקי
		• - בשלילה
3%	6%	שיעור הפניות שנענו מעבר ל-60 יום

* סיווג הפניות למידע ע"פ "חוק חופש המידע" (סעיפים 1 ו 7 בחוק) הנכלל בריכוז הוא רק בקשר לפניות ישירות (ובכתב) ולא בעניין פניות לקבלת מידע כלשהו.

מיון התשובות שנענו בשלילה, או באופן חלקי, לפי העילות המפורטות בחוק, בשנת 2020 :

מספר הפניות שנענו באופן חלקי או בשלילה	העילה
1	פגיעה בפרטיות
14	לא ניתן לאתר
3	המידע מצוי בידי רשות אחרת
	החוק אינו חל
2	איסור על פי דין
20	סה"כ

מספר עתירות שהוגשו על החלטות הממונה – 1

ביצוע תקציב הבנק¹ לשנים 2020 ו-2021

במיליוני ₪ ובמחירים שוטפים²

פירוט עלות	תקציב 2021	תקציב 2020	ביצוע 2020
מטה וסיוע	267.5	250.2	235.1
מזה :			
עלויות עבודה ישירות	170.6	156.7	153.6
עלויות עבודה עקיפות	22.0	22.2	15.4
הוצאות אחזקה	47.5	41.2	41.2
הוצאות שוטפות	24.3	24.1	19.4
הוצאות אחזקה ושוטפות למבנה החלופי	3.1	5.9	5.4
ביצוע תפקידי הבנק	257.1	242.3	232.8
מזה :			
עלויות עבודה ישירות	229.3	214.4	208.8
עלויות עבודה עקיפות	1.3	1.6	0.8
הוצאות אחזקה	5.0	4.8	4.7
הוצאות שוטפות	21.5	21.5	18.5
נציגות בחו"ל			0.0
מזה :			
עלויות עבודה עקיפות			0.0
הוצאות שוטפות			0.0

מלאות	303.2	297.0	280.5
מזה :			
גמלאות	277.4	273.9	264.8
תשלומים בעת פרישה	25.9	23.0	15.7
השקעות	38.0	115.7	85.9
מזה :			
היערכות לשעת חירום	1.5	0.3	1.0
מחשוב – פרויקטים שונים	14.7	15.2	17.3
ERP SAP	3.7	3.7	3.6
השקעות למטבע ולסדרה החדשה	1.1	1.0	0.5
ציוד, מכונות ושיפורים במבנה – פרויקטים שונים	2.6	5.2	3.5
תשתיות מערכות תשלומים	2.6	1.2	0.3
מחסן נתונים מרכזי (DWH)	1.0	1.8	0.5
שדרוגי ביטחון		2.9	0.1
תוכנה לניהול יתרות מטבע חוץ	4.1	3.9	0.5
תכנית אב של מכלול קריית בנק ישראל	0.3	1.6	0.1
החלפת מערכת הקלט והפלט	0.9	1.3	1.0
שיפוץ המבנה בירושלים ³		11.5	9.7
מרכז טכנולוגי וחירום		53.4	40.0
שדרוג מערכות הבנק		8.3	6.1
הקמת Data Center	2.7		1.0
בנקאות פתוחה API	1.4	2.6	0.6
מאגר סטטיסטי	0.5	1.9	0.0
שדרוג תשתיות במבני הבנק	0.8		

הכנסות	-6.6	-6.6	-7.6
מזה:			
הכנסות מעמלות	-6.4	-6.4	-7.2
הכנסות אחרות	-0.2	-0.3	-0.4
עתודה	17.2	15.2	
מזה:			
עתודה	17.2	15.2	
הדפסת כסף	36.9	88.6	70.3
מזה:			
הדפסת שטרות ומעות	36.9	88.6	70.3
ניהול נכסי קרן אזורי ישראל לרווחי הגז	1.6		0.6
מזה:			
השקעות	1.6		0.6
שיתוף נתוני אשראי	81.5	75.1	62.0
מזה:			
עלויות עבודה ישירות	21.1	20.3	20.6
עלויות עבודה עקיפות	0.2	0.2	0.1
הוצאות אחזקה	51.7	48.8	48.9
הוצאות שוטפות	10.2	3.7	4.6
השקעות	16.3	8.3	9.2
הכנסות	-18.0	-33.0	-21.5
עתודה		26.9	

1. לפי חוק בנק ישראל התש"ע-2010, סעיף 20.(א)(3)
2. נכון ליום 01.01.2021
3. העלות המוצגת כאן היא עלות השיפוף נטו ללא עלויות עקיפות, כגון שכירות משרדים חלופיים בזמן השיפוף המוצגות בנפרד בתחום פעולה מטה וסיוע.

מאגרי מידע בבנק בהתאם לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981

נכון ליום 30.6.2021

קוד הרשות להגנת הפרטיות	שם המאגר	שם מנהל/ת המאגר	חטיבה/מחלקה/אגף
700063645	המאגר הלאומי לנתוני אשראי	חנה עמר	טכנולוגיית המידע
700060946	פרטי משכנתאות	רחל לאה כהן טנוגי	הפיקוח על הבנקים
990084933	אנשים קשורים במערכת הבנקאות		
700061912	בעלי חשבונות ללא תנועה	רונן שריקי	
700061973	בדיקת התאמת נושאי משרה	סימה שפיצר	
196924	חשיפת אשראי	יפעת שגב	
621760	לווים בעלי אשראי במט"ח		
990036467	לקוחות וחשבונות מוגבלים	גדעון מאור-שביט	
700063240	פרטי סגל בכיר במערכת הבנקאית	יוליה קרמן	
700006509	מערכת CRM (ניהול פניות הציבור)	עינב הכט-עמיר	
700063595	מעילות במערכת הבנקאית	רויטל קיסר-סטויה	
700064474	חשבונות לאנשים פרטיים	זיו נאור	
700045698	מודול HR כוח אדם	מיטל הראל	
700061521	מערכת לניהול מבקרים	יניב לוי	
700064752	מצלמות מעקב		
700061522	מבחני הערכה	שירה מירון קלודובסקי	
990026933	משכורת	דפנה קטן	
990080936	שורש וטופז		
990080929	רישוי רכב עובדי בנק ישראל	יהודית פרידמן	
990026963	הלוואות עובדים		
700061524	ביטוח עובדים : בריאות, שיניים, סיעוד וחיים	דניאלה זיני	
990026956	ספקים חיצוניים - SAP	דורון סלובטיצקי	
53228	מערכת דיווחים ישירים	לירן כליף	מידע וסטטיסטיקה
72601	מכשירים פיננסיים נגזרים		
880006296	מערכת פרטנית - פעילות במט"ח		
991000048	יתרת ניירות ערך סחירים	ורד תייר	
700064511	עסקאות בדירות	מיכל שמואל	
700064770	רשם החברות	משה אטרמן	
700062860	מאגר מערכת לניהול מזוייפים	נתנאל ריבלין	מטבע
990027304	מאגר מלוות מדינה	יפה משה	חות"מ
700062994	מרשם אוכלוסין	יפה משה	
700045681	מודול SD לקוחות	אילנה לוי	הוצאה לאור

פרסומי בנק ישראל

באתר האינטרנט של בנק ישראל מופיעים כל הפרסומים המודפסים, וכן פרסומים נוספים שאינם יוצאים לאור בדפוס.

כל הפרסומים ניתנים לצפייה והורדה ללא תשלום בכתובת:

<http://www.boi.org.il/he/NewsAndPublications/RegularPublications/Pages/Default.aspx>

ובאנגלית בכתובת:

<http://www.boi.org.il/en/NewsAndPublications/RegularPublications/Pages/Default.aspx>

חברות וספרים שהבנק פרסם בשנת 2020:

- ◇ סקירה פיסקלית (פעמיים בשנה), עברית ואנגלית.
- ◇ דוח המדיניות המוניטרית (פעמיים בשנה), עברית ואנגלית.
- ◇ התחזית המקרו כלכלית של חטיבת המחקר (רבעוני)
- ◇ סקר חברות (רבעוני)
- ◇ דוח בנק ישראל, עברית ואנגלית
- ◇ דין וחשבון כספי, עברית ואנגלית.
- ◇ מערכות התשלומים והסליקה בישראל, עברית ואנגלית.
- ◇ דו"ח היציבות הפיננסית, עברית ואנגלית.
- ◇ דוח יתרות מטבע חוץ, עברית ואנגלית.
- ◇ מערכת הבנקאות בישראל, סקירה חצי שנתית, עברית ואנגלית.
- ◇ מערכת הבנקאות בישראל, סקירה שנתית, עברית ואנגלית.
- ◇ סקירת פעילות הפיקוח על הבנקים בתחום הטיפול בפניות ותלונות ציבור
- ◇ מבט סטטיסטי, עברית ואנגלית.
- ◇ מחלקת המטבע סקירה שנתית.
- ◇ דוח תקופתי ועד המסלקה.
- ◇ ניירות תקופתיים של חטיבת המחקר, עברית ואנגלית.
- ◇ סדרת מאמרים לדיון של חטיבת המחקר, עברית ואנגלית.
- ◇ סקר בנק ישראל מס' 90.
- ◇ סדרות מחקרים – Israel Economic Review Vol 17 No. 1.
- ◇ סקירת פניות הציבור של מערכת נתוני אשראי לשנת 2020.